

NAJMASOVNIJA SMOTRA MLADIH

VIŠE OD PEDESET OMLADINSKIH ORGANIZACIJA SA 3000 UČESNIKA SUĐELOVAT ĆE U RAZNIM KULTURNIM MANIFESTACIJAMA U ČAST DANA MLADOSTI.

Na nedavno održanom sastanku proširenog plenuma Općinskog komiteta Saveza omladine Šibenik usvojen je konačan program proslave Dana mladosti i određeni su termini održavanja svih kulturno-zabavnih aktivnosti.

Šibenska organizacija SO obaveza je da u periodu od 1. do 15. svibnja 1965. godine organizira i prikaže cjelovečernji program za svoje mjesto ili naselje, čijem će izvođenju prisustvovati stručni žiri, koji će izvršiti izbor najboljih tačaka za takmičenje u centralnom mjestu. Odabrane tačke iz svih mjesta jedne okoline takmičit će se na zajedničkoj priredbi u centralnom mjestu područja.

Ziri će najbolje tačke s tih takmičenja nagraditi novčanom nagradom od 10 do 20 tisuća dinara, s tim da nagradene tačke dobiju pravo daljnjeg natjecanja na centralnoj predstavi u Šibeniku.

Područje općine Šibenik podijeljeno je na šest punktova u kojima će se održati centralne smotre, i to:

TIJESNO (OBUHVACA ORGANIZACIJE SO): Tijesna, Murtera, Betine, Jezera i Pirovca. Lokalne održat će se 17. travnja, a centralna predstava odabranih tačaka 1. svibnja 1965. god. u 20 sati.

VODICE (OBUHVACA ORGANIZACIJE SO): Vodica, Zlatica, Prvić, Luke, Krapnja i Tribunja. Lokalne predstave održat će se 24. travnja, a centralna predstava odabranih tačaka 2. svibnja 1965. god. u 20 sati.

PERKOVIĆ (OBUHVACA ORGANIZACIJA SO): Slivna, Danila Gornjeg, Vrpolja, i Jadravca. Lokalne priredbe održat će se 18. travnja, a centralna predstava odabranih tačaka 16. svibnja 1965. god. u 20 sati.

Še se 18. travnja, a centralna predstava odabranih tačaka 16. svibnja 1965. god. u 20 sati.

PRIMOSTEN (OBUHVACA ORGANIZACIJA SO): Drage, Primoštena, Široke i Rogoznice. Lokalne priredbe održat će se 7. svibnja, a centralna predstava odabranih tačaka 15. svibnja 1965. god. u 20 sati.

SKRADINA (OBUHVACA ORGANIZACIJE): Skradina, Velike Glave, Drubravica, Plastova i Gračaca. Lokalne priredbe održat će se 25. travnja, a centralna predstava 8. svibnja 1965. god. u 20 sati.

RAKOVO SELO (OBUHVACA ORGANIZACIJE SO): Rakova, Sela, Dubrave, Bilica, Danila Donjeg, Lozovca i Konjevrat. Lokalne priredbe održat će se 30. travnja, a centralna predstava 7. svibnja 1965. god. u 20 sati.

Najbolje tačke sa svih šest područja bit će izvedene u Šibeniku 25. svibnja 1965. godine u Narodnom kazalištu u 20 sati. Priredivački odbor će osigurati smještaj i ishranu za učesnike centralne predstave u Šibeniku.

Omladina šibenskih škola, radnih kolektiva i pripadnika JNA već je započela s pripremanjem na uvježbavanje pojedinih tačaka s kojima će učestvovati na svojim lokalnim priredbama, da bi u završnim takmičenjima neka od njih dospjela među najbolje.

Ta najmasovnija manifestacija omladine sprovodit će se u organizaciji Općinskog komiteta Saveza omladine, Kulturno-prosvjetne zajednice općine Šibenik i Centra za kulturno-umjetnički odgoj mladih.

— kb —

KOD SUGA
ZA PREKRŠAJE

Prošle je godine sucu za prekršaje Skupštine općine Šibenik podneseno 3.765 zahtjeva za administrativno kažnjavanje. Taj podatak iz statistike suca za prekršaje može najbolje potvrditi mišljenje, da se građani (neki, dakako) ne ponašaju kako bi trebalo. Drugim riječima, istina je da suci za prekršaje, njih dvojica, imaju pune ruke posla. Slično je i s milicionerima koji moraju biti sve budniji — da bi oni što remete javni red i mir i čine prekršaje iskusili posljedice i platili »danak« trenucima u kojima im, kako je na jednom mjestu lijepo kazano, popuste »ventili« samokontrole. S obzirom na to da prekršaja ima raznih vrsta, i da svi zahtjevi za administrativno kažnjavanje nisu »uslišeni«, iznijet ćemo još nekoliko zanimljivih podataka.

DRSKA PONAŠANJA, NEREDI I TUČNJAVE

Zbog toga što, na primjer, u administrativno-kaznenom postupku nije utvrđena krivnja učinilaca ili što nije bilo pravnog osnova za kažnjavanje, prošle godine je odbačeno 330 prijava.

Zanimljivo je, također, istaći da je prošle godine na 1.745 mandatnih rješenja uloženo 235 prigovora. Od toga broja 165 prigovora je uvaženo i djelomično uvaženo dok je odbijeno 70 prigovora.

Uvažavanje, odnosno djelomično uvažavanje odnosi se, u stvari, na sniženje novčane kazne ili umjesto nje izricanje kazne ukora.

U toku 1964. godine donesena su 3.094 kaznena rješenja, dok

ih je u prethodnoj godini bilo 2.405. Prošle godine zatvorom su kažnjena 84 lica, u trajanju od 901 dana. Istovremeno je 2.656 osoba kažnjeno novčanom kaznom, dok je kazna ukora izrečena 354 lica.

Na prvom mjestu su prekršaji zbog povrede javnog reda i mira. U prošloj godini pravomoćno je okončano 1.199 takvih prekršaja. Naročito su u porastu prekršaji zbog tučnjave, ne reda i drskog ponašanja na javnim mjestima. Takvih prekršaja bilo je 1964. godine 833.

Citaoce će zanimati podatak da su u opadanju prekršaji zbog omalovažavanja službenih osoba i organa. Dok je 1963. godine registrirano dvadeset takvih prekršaja, prošle godine bilo ih je upola manje. S druge strane, povrede propisa o prebivalištu

su u znatnom porastu. Naime, dok je 1963. godine bilo 25 povreda tih propisa, prošle godine ih je registrirano 43.

Broj prekršaja na cestama je velik. Prošle su godine suci za prekršaje odmieravali krivicu 1.120 vozača. Zbog nepoštivanja saobraćajnih propisa, prošle je godine jedna osoba kažnjena zatvorom u trajanju od jedanaest dana, novčanom kaznom »opamećeno« je 1.058 osoba, dok je 59 vozača ukoreno.

Prekršaji zbog povreda privrednih propisa su u 1964. godini porasli u odnosu na prethodnu godinu. Lanjske godine registrirano je 597 tih prekršaja. Od toga najveći broj otpada na prekršaje zbog povreda propisa o šumama, zatim zbog povreda propisa o morskome ribarstvu povreda propisa o u-gostiteljstvu.

Zbog spomenutih prekršaja, trima osobama je izrečena kazna zatvora u trajanju od 33 dana, a novčano je kažnjeno 540 osoba. Novčane kazne u osnovi se kreću do 5 tisuća dinara. U 95 slučajeva izrečena je novčana kazna preko 10 tisuća dinara, dok je u 1963. godini tolikom novčanom kaznom kažnjeno jedanaest osoba.

Zanimljivo je istaknuti da su povrede propisa iz oblasti zdravstva i socijalne zaštite u opadanju. Dok je, naime, takvih povreda 1964. godine bilo 38, godinu dana prije bilo ih je 121. Zbog povreda propisa iz spomenute oblasti, novčana kazna izrečena je prošle godine u 30 slučajeva, a kazna ukora u osam slučajeva.

NE PONAŠAMO SE KAKO TREBA

Iz nadležnosti kotarskog suca za prekršaje (zbog povreda propisa o javnom redu i miru) donesena su prošle godine 62 kaznena rješenja. Zbog tučnjave i drskog ponašanja na javnom mjestu, jednoj osobi je izrečena kazna zatvora u trajanju od 30 dana.

Zbog povreda propisa kretanja na granici, 31 osobi izreče-

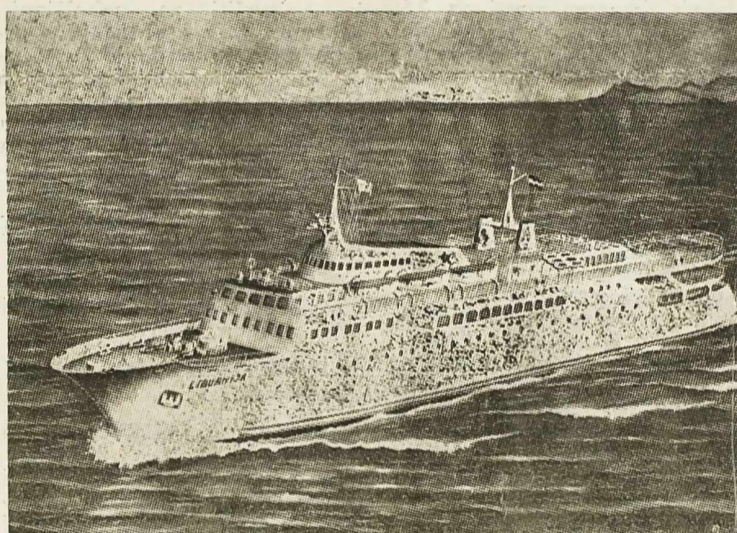
na je kazna zatvora u trajanju od 729 dana. Treba napomenuti da se ovdje u zatvor uračunava i vrijeme koje je okrivljeni proveo na zadržavanju, odnosno pritvoru. U tim slučajevima u pravilu su izricane kazne zatvora u trajanju od trideset dana, a samo izuzetno ispod dvadeset dana. Maloletnicima su, međutim, izricane kazne do 15 dana zatvora.

Može se konstatirati da su prekršaji zbog nepoštivanja privrednih propisa u opadanju. U 1964. godini bilo ih je šesnaest, a godinu dana prije 32. Najveći broj prekršaja odnosi se na povrede Zakona o morskome ribarstvu. Prošle su godine dva lica takvih prekršaja kažnjena do 100.000 dinara, a tri lica preko sto tisuća dinara. Te kazne odmjere ne su, u stvari, vodama talijanskih kočica, koje su zatečene u bespravnom ribolovu u našim teritorijalnim vodama.

Iz nadležnosti suca za prekršaje, a zbog povreda propisa iz oblasti zdravstva i socijalne politike, u četrnaest slučajeva izrečena je novčana kazna do 10 tisuća dinara, jedna do 20 tisuća dinara, jedna do 100.000 dinara, a jedna preko 100 tisuća dinara.

Spomenut ćemo da su prekršaji zbog povreda propisa o proizvodnji i prometu vina bili znatni, a evidentirani su u prošloj godini kao prekršaji iz nadležnosti suca za prekršaje. U 1964. godini bilo je devet povreda građevinskih i komunalnih propisa, a novčane kazne su izricane do 10 tisuća dinara.

Podaci koje smo iznijeli u napisu govore da broj prekršaja i prekršitelja nije mali. Oni nas ujedno opominju da se ne ponašamo kako treba. Ne budemo li i to imali na umu u budućem, razgovori licem u lice sa sucem za prekršaje bit će nam neugodniji, a poznanstva s tom službom stajat će nas stotina tisuća dinara. Prošle se godine na ime izrečenih kazni slilo u Fond za ceste i Fond za socijalne ustanove 9.599.909 dinara.

U šibenskoj komuni
kad se izuzmu djeca
i stariji građani

Na području šibenske komune u posljednjih dvadeset godina izgrađeni su ili se grade sportski objekti u ukupnoj površini od 27.345 metara kvadratnih. Iako nam ta brojka može izgledati imponzantna, činjenica je da izgradnja sportskih borilišta nije išla ukorak s potrebama. U šibenskom kraju danas se za potrebe fizičkog odgoja mogu koristiti tereni čija ukupna površina iznosi 47.209 kvadratnih metara. Drugim riječima, svaki žitelj šibenske komune (bez djece i starijih osoba) može se baviti fizičkim odgojem na 1,1 kvadratnom metru sportskih terena. Taj odnos, naravno, ne zadovoljava.

Ako se izuzmu školska djeca, dolazimo do podatka da se od ukupno 64.700 žitelja šibenske komune raznim oblicima i vrstama fizičkog odgoja aktivno bavi nešto više od 3.730 osoba. U postocima to iznosi 17,3. Uz to treba napomenuti da je stručni rad u organizacijama za fizičku kulturu uglavnom prepušten ne-stručnjacima. Ni u pogledu stručnog kadra koji u školama predaje tjelesni odgoj situacija nije povoljna. Trenutno u školama na području šibenske komune radi 13 stručnih i 12 ne-stručnih nastavnika. Prema podacima s kojima raspolažemo, proizlazi da na jednog nastavnika tjelesnog odgoja dolazi 368 učenika. Doda li se tome — kada je riječ o nastavu tjelesnog odgoja — da veoma mali broj škola raspolaže dvoranom i sportskim terenima, situacija će nam postati jasnija.

Treba zabilježiti i to da ni radničke sportske djelatnosti ne okupljaju velik broj proizvođača. U tom pogledu situacija zadovoljava jedino u nekoliko radnih organizacija — u prvom

redu u TLM »Boris Kidrič«, u Tvornici elektroda i ferolegura i još nekim manjim radnim organizacijama. Da stvar bude još lošija, organizacija »Partizan« u Šibeniku gotovo uopće ne postoji. Nekad lijepa dvorana danas je sasvim zapuštena. Izgleda da o tome malo tko vodi računa. Da je društvo »Partizan« aktivno, vjerojatno bi privuklo, pored učenika osnovnih škola i srednjoškolaca, i dobar dio radničke omladine. Ovako moramo konstatirati da je na području šibenske komune radničkim sportskim djelatnostima obuhvaćeno samo 560 radnika. Kada tu brojku prezentiramo, ne smijemo izgubiti iz vida podatak da na šibenskoj komuni radi više od 19.000 proizvođača. Drugim riječima, tek se, otprilike, svaki četrdeseti radnik bavi nekom granom sporta. U istinu neutješno i alarmantno!

Ne bismo željeli sve stvari sagledavati iz crnog rakursa, ali, na žalost, kada je riječ o fizičkoj kulturi dobrodošlih podataka zbilja nema mnogo. Tako se, na primjer, raznim

Jedan metar na jednog stanovnika

oblicima fizičkog odgoja u školskim sportskim društvima, u organizacijama za fizičku kulturu, u sportskoj radničkoj djelatnosti i društvu »Partizan« bavi tek 12,4 posto.

Poznato je da bez masovnosti nema ni kvaliteta. Da je tako, opet smo našli potvrdu ovdje, na našem tlu. Naime, u natjecanjima saveznog ranga sudjeluju samo četiri sportska kluba: veslački, nogometni, plivački i kuglaški klub. Kako će biti ubuduće — na to nije lako dati odgovor ali nema znakova koji bi upućivali na zaključak da će se situacija u tom pogledu korjenito izmijeniti.

S obzirom da bez financijske podloge — govoreći u pravilu — nema ni masovnosti ni kvalitete, iznijet ćemo još nekoliko podataka. Raspoložem s podacima iz 1963. godine. No, to ništa ne mijenja na stvari. I prošle godine situacija je bila otprilike istovjetna. Da kažemo: prethodne godine su sportske organizacije i uopće fizička kultura raspolagali sa 51 milijunom i 826 tisuća dinara.

Ta sredstva namaknuta su na slijedeći način: od članarina dobiveno je 1.647.000 dinara, na upriličnim sportskim priredbama sakupljeno je 7.658.000 dinara, na ime raznih pomoći prikupljeno je 22.988.000 dinara, dok su dotacije iznosile 19 milijuna i 658 tisuća dinara. Od svih tih sredstava lična primanja »progutala« su 23.587.996

dinara, za takmičenja je izdano 14.130.360 dinara, dok je nabava rekvizita stajala 2.147.000 dinara. Ne želimo kazati da naš nogometni ligaš ima dovoljno novaca — drugi su kudikamo bogatiji — ali jeste činjenica da za kvalitetni nogomet najviše izdajemo.

„Na trnu i kamenu“
u Vrpolju

U Vrpolju je u nedjelju, 21. o. m. KUD »Ivo Lola Ribar« iz Vrpolja izvelo dramu Pere Budaka »Na trnu i kamenu«. To je ujedno i prva kazališna predstava s kojom su se mladi Vrpoljani uhvatili ukoštac. U komadu su igrali: Vinko Burazer, Nada, Pivac, Ivo Tomašić, Andrija Petković, Janja Landeka, Bosir Baić, Marija Ljubetić, Velimir Vučak, Vesna Tomašić i Vjera Plavčić. Nešto bolje od ostalih glumili su: Vinko Burazer, Andrija Petković i Ivo Tomašić, koji je zaista oduševio prisutne. Prema onome s čime su raspolagali, nedovoljna oprema i prvi susret s »daskama« mnogih izvođača, uspjeh je iznad očekivanja. Očekuje se da će kulturno-umjetničko društvo »Ivo Lola Ribar« iz Vrpolja s tim komadom gostovati i u nekim okolnim mjestima.

Z. Petković

Izviđači se pripremaju

Nastupom proljeća, izviđači uvijek imaju »pune ruke posla«, ali ni za vrijeme zimske sezone oni nisu »mirovali«.

Tako je npr. Općinski savez izviđača Šibenik održao u mjesecu siječnju zimovanje na Velebitu u planinskom domu »Stirovac«, koje je trajalo 14 dana. Učestvovala su oba šibenska odreda »Šibenik« i »Podgora« sa oko 50 izviđača. Tu su mnogi od njih polagali gradivo izviđačkih stepenova (prve i druge zvijezde) i razne izviđačke vještine. Održan je tečaj za vođe vodovoda i vođe četa. U istom periodu tečaju za načelnike u organizaciji Saveza izviđača Hrvatske. Zimovanje je s uspjehom vodio sekretar Saveza izviđača općine Šibenik Davor Zafranović.

Trenutna preokupacija izviđača je — uređenje novih prostorija koje su upravo dobili nakon 10-godišnjeg traženja. Za uređenje će utrošiti 40.000 dinara i uglavnom raditi — vlastitim rukama. To će biti jedno od rijetkih mjesta gdje će se mladi sastajati. Prostorije će biti svečano otvorene 1. travnja. Zasluga za to pripada upornosti

izviđača i pomoći Socijalističkog saveza i Komiteta omladine.

Na Dan proljeća svake se godine održava tradicionalna smotra izviđača, kada oni prikazuju razne vještine tokom zimskih mjeseci. I ove godine će se održati takva manifestacija na Šubičevcu. Nakon toga pripremat će se za orijentaciono takmičenje u Zadru koje organizira Općinski savez izviđača Zadar. Iz Šibenika su pozvana oba odreda.

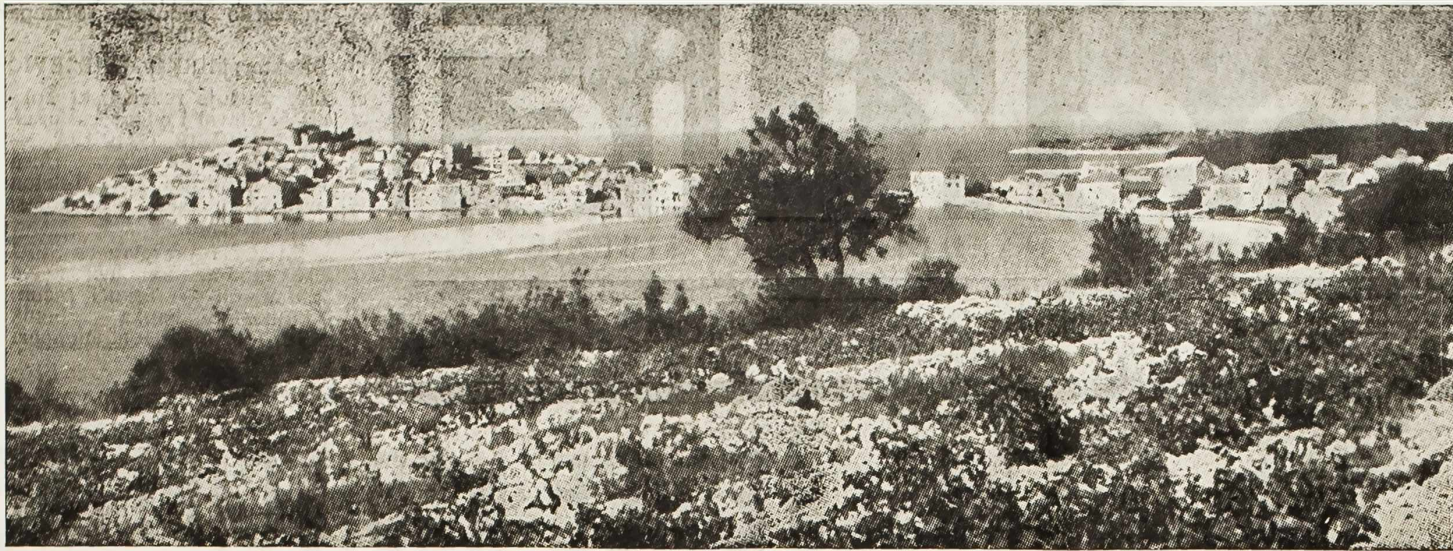
Njih će 11. travnja mladi Zadranji primiti u svojim domovima i pružiti im gostoprimstvo. Nakon takmičenja održat će se izviđačka logorska vatra na kojoj će biti izveden program. Tu će biti uručeni prelazni pehar pobjedniku, dar Općinskog komiteta SO Zadra.

Sve te aktivnosti spadaju u pripremu za VII zborovanje izviđača Dalmacije koje će se održati u Dubrovniku od 30. travnja do 2. svibnja. Na tom zborovanju Šibenik će učestvovati sa 100 izviđača, koji će se truditi da na takmičenjima postignu dobre rezultate poput onih iz prošle godine.

J. C.

Dr MILJENKO PROTEGA NA TRIBINI
»SRIJEDOM U SEDAM«

Naš sugrađanin dr Miljenko Protega, republički sekretar za pravosudne poslove, gostovat će u srijedu, 31. ožujka na javnoj tribini Radničkog sveučilišta »Srijedom u sedam«. Tom prilikom održat će predavanje pod naslovom »Aktuelni problemi međunarodnih odnosa«.

DRUŠTVENI PLAN I BUDŽET ŠIBENSKE OPĆINE ZA 1965. GODINU BIT ĆE USKORO PREDMET DISKUSIJA NA ZBOROVIMA BIRAČA I NA SKUPOVIMA RADNIH ORGANIZACIJA. KARAKTERISTIKE TOGA PLANA SADRŽANE SU U OPĆIM SMJERNICAMA, A TO SU INTENZIFIKACIJA PRIV-

U POSLEDNJE DVIJE GODINE: BLAZI RAST PRIVREDE

Nakon vrlo snažnoga privrednog razvoja u razdoblju od 1957. do 1961. godine, u kojem je postignut osjetan porast proizvodnih kapaciteta, visoka stopa rasta proizvodnje, prometa i usluga, porast društvenog i životnog standarda i daljnji razvoj društvenih odnosa, u toku 1962. godine ispoljile su se određene teškoće prolaznog karaktera, koje su se očitovala u usporenijem kretanju privrednog razvoja. Nastale teškoće razmatrao je Izvršni komitet i plenum CK SKJ, te su nakon sagledanih uzroka doneseni zaključci o osnovnim smjernicama politike daljnjeg razvoja. Oni su izazvali široku aktivnost političkih i društvenih faktora te punu mobilizaciju radnih kolektiva u otklanjanju uočenih nedostataka. Takva je aktivnost pridonijela oživljavanju privrede u 1963. i u prvom polugodištu 1964. godine i na području šibenske općine. Međutim, redukcija električne energije u drugom polugodištu prošle godine ozbiljno je remetila normalan tok proizvodnje, naročito u grani obojene metalurgije, pa je upravo zbog toga u prošloj godini zabilježena blaža stopa porasta od one koja se prije očekivala.

U dvogodišnjem razdoblju (1963/64) prosječan godišnji rast privrede iznosio je 11,6 posto. Oruđa za rad rasla su po stopi od 4 posto, a radna snaga za nešto manje od 2 posto, pa je prema tome produktivnost rada blagotvorno prosječno godišnji porast od 5,7 posto. Pozitivnu pojavu u tom razdoblju predstavlja i blagi porast utrošenih sredstava u odnosu na stopu rasta bruto-produkta, što nedvojbeno govori da se prišlo ekonomičnijem poslovanju. No i pored tako blagog uspona u razvoju privrede javljale su se slabosti koje su proizlazile iz nedovoljne stručnosti zaposlenog osoblja, relativno loše investicione politike, neefikasne organizacije rada ili unutrašnje raspodjele.

Uz već započeti proces intenzifikacije u 1963. godini još

brže je taj proces nastavljen prošle godine. Uza sve teškoće, koje su nastupile nakon redukcije električne energije, u prošloj godini zabilježeni su znatno niži materijalni troškovi, veći fondovi i manje zalih.

NEGATIVNO POSLOVALA: 3 PODUZECA

Uz takva pozitivna kretanja neke su od radnih organizacija ipak zabilježile negativnu bilancu u svom poslovanju (ukupni gubici iznose 270 milijuna dinara). Međutim, kad od toga iznosa odbijemo gubitak od 109 milijuna dinara kod Tvornice elektroda i ferolegura, koji je saniran iz vlastitih sredstava, onda se gubici kreću na nivou iz 1963. godine. Interesantno je pomenuti da se negativno poslovanje već više godina javlja kod istih radnih organizacija. Redovito se događalo da su npr. skradinska Tvornica opeke i kreča, »Rivijera« i »Dalmacija« jednu godinu završavale poslovanje na granici rentabilnosti a drugu godinu negativno ili obratno. No, bilo je i takvih kolektiva (»Slobodna plovidba«, »Jadranka« i »Autotransport«) koji za razliku od ranije, danas postižu dobre rezultate. To nesumnjivo govori da dinamično tempo našega privrednog razvoja sve više zahtijeva unošenje suvremenijih i efikasnijih oblika poslovanja i samoupravljanja u radnim organizacijama. No, bez obzira na sadašnje uspjehe radni kolektivi trebaju ubuduće uložiti maksimum napora kako bi boljom organizacijom, ekonomičnijim poslovanjem i racionalnijom investicionom politikom stvorili mogućnost proširenja materijalne baze kao važnog preduvjeta za poboljšanje životnog standarda radnih ljudi.

U tome ovogodišnjem razdoblju znatno su porasli osobni dohoci u društvenom sektoru. Uspoređujući 1963. sa 1964. godinom prosječan mjesečni porast osobnih dohoda izgledao je ovako: u industriji od 29,200 na 36.000 dinara, u građevinarstvu od 22.300 na 27.700, u saobraćaju od 31.700 na 37.000, u trgovini od 29.500 na 38.200, u

REĐIVANJA UZ UVOĐENJE SUVREMENIH TEHNIČKIH SREDSTAVA, RACIONALNIJE KORISTENJE POSTOJEĆIH KAPACITETA U SVIM OBLASTIMA PRIVREDE, PRIMJENA SUVREMENE TEHNOLOGIJE I OSIGURANJE POTREBNOGA STRUČNOG KADRA.

ugostiteljstvu od 23.300 na 27.100, u zanatstvu od 24.300 na 32.400, itd. Iz toga je vidljivo da su osobni dohoci prosječno po jednom zaposlenom porasli u 1963. za 14 posto, a u prošloj godini za 22 posto, što je još uvijek ispod republičkog prosjeka.

U 1965.: BOLJI PROSJEK NEGO U REPUBLICI

Polazeći od materijalnih i društvenih uvjeta u proizvodnji iz proteklih dviju godina, ovogodišnji plan razvoja šibenske privrede predviđa porast društvenog bruto-proizvoda od 51,1 na 56,7 milijardi dinara, društvenog proizvoda od 22,4 na 25,5 milijardi i narodnog dohotka od 19,5 na 22,2 milijarde dinara. Na osnovu tih predviđanja društveni bruto - proizvod bi porastao za 10,9 posto, društveni proizvod za 13,8 posto, a narodni dohodak za 14,2 posto. Ukoliko bi se to ostvarilo, šibenska općina bi zabilježila povoljniju stopu rasta privrede od prosjeka u Republici i Kotaru. U istom razdoblju očekuje se povećanje produktivnosti za 9 do 10 posto, ekonomičnosti za 2,6 do 3 posto i prosječnih osobnih dohoda po jednom zaposlenom za 19 posto, odnosno od 24.700 u prošloj na 41.500 dinara u ovoj godini.

INVESTICIJE: OSAM MILIJARDI

Što se tiče investicionog ulaganja, predviđeno je da ono bude za 8 posto niže od ostvarenja u prošloj godini, tako da bi ukupna vrijednost investicija iznosila oko 8 milijardi dinara. Do smanjenja obima investicija dolazi zbog završetka radova na Jadranskoj turističkoj cesti i remontu željezničke pruge Perković — Šibenik. Investicije u vanprivrednim djelatnostima iznosi će oko 2,3 milijarde, od čega 2,1 milijardu za stambeno-komunalnu izgradnju, a 235 milijuna za sve ostale djelatnosti i službe društvenog standarda. Kod zaposlenosti se predviđa porast sa svega 0,2 posto. Stagnacija u kretanju zaposlenosti rezultira iz smanjenog obujma građevinske operative, pa će u toj privrednoj oblasti biti zaposleno oko 400 radnika manje od prosječno zaposlenih u prošloj godini. Takav plan razvoja privrede postavljen je pod pretpostavkom da u 1965. neće doći do ozbiljnije redukcije električne energije, kao ni do teškoća u osiguranju reprodukcionog materijala.

OBOJENA METALURGIJA: NAJVIŠA PROIZVODNJA

Naiveći porast proizvodnje predviđa se u industriji, naročito u grani obojene metalurgije koja učestvuje sa više od 50 posto u ostvarenju ukupnoga društvenog proizvoda na šibenskoj općini. Tako će fizička proizvodnja porasti za 23 posto u odnosu na prošlu godinu, a samo u obojenoj metalurgiji to povećanje se predviđa za 25,1 posto. To će biti moguće ostvariti, jer se u toj grani upravo dovršavaju radovi na rekonstrukciji pojedinih pogona. Između ostalog, izvodi se rekonstrukcija valjaonice i presaonice u Ražinama, pogona glinice i silicijski ispravljač u Lozovcu, te pogon za pripremu sirovina i sinter-uređaji u Tvornici elektroda i ferolegura. U ovoj godini započet će radovi na rekonstrukciji i proširenju pogona tankih traka i folija u Ražinama, kao i početni radovi na rekonstrukciji i proširenju u pogonu elektroda i masa. Osim toga, modernizirat će se postro-

jenja u tvornici »Jadranka«, industriji »Krka« i Tvornici ribljih konzervi u Rogoznici.

SAOBRAĆAJ: STA ĆE SE GRADITI?

U oblasti saobraćaja društveni - bruto-proizvod porast će za 8 posto, a narodni dohodak za 14,8 posto. To će povećanje uslijediti nakon aktivnijeg korištenja postojećih saobraćajnih kapaciteta, te na osnovu investicionih ulaganja koja su već izvršena ili koja će se još izvršiti u ovoj oblasti. Investirano će se oko 2 milijarde i 456 milijuna, od čega u željezničkom saobraćaju 553 milijuna za radove na remontu gornjeg stroja pruge od Ribnika do Šibenika. Za nabavku jedne plovine jedinice, investirat će se 300 milijuna a više od milijardu i 300 milijuna uložiti će se na izgradnju šibenske dionice Jadranske turističke ceste i na izgradnju mosta preko šibenskog zaljeva. Izvjesna sredstva utrošit će se na asfaltiranju ceste od Bilica do Gulina, na priključku za Srimu, te za još neke manje zahvate. Od radova koji će se izvršiti za poboljšanje automobilskog saobraćaja, u prvom planu je uređenje autobusne stanice u Šibeniku, kao i mjere koje će se poduzeti za što bolji saobraćaj na trajektu Martinska — Dolac. Poduzeća »Luka« dovršit će radove na obali Rogić i na skladištu u Dobriku, koji se upravo završava. U PTT saobraćaju Šibenik će biti uključen na automatsku telefonsku mrežu u zemlji, a malo kasnije bit će uključeni i Primošten i Vodice.

GRAĐEVINARSTVO: MANJE RADOVA

Povećanje u poljoprivredi za 21,2 posto zasnovano je uglavnom na porastu trgovinskog i ugostiteljskog prometa u združnim organizacijama. U oblasti građevinarstva, zbog završetka radova na gradnji Jadranske turističke ceste, predviđeno je smanjenje bruto-proizvoda za oko 28,2 posto, što će, analogno tome, doći i do smanjenog broja zaposlenih osoba. U oblasti zanatstva predviđen je porast od oko 18,5 posto. Ovdje naročito treba uložiti napore da se dovrši eloksiranje u poduzeću »Palk« jer odsustvo toga pogona umnogome sprečava tu radnu organizaciju da se u perspektivi što optimalnije razvije.

PROMET U MALOPRODAJI: VIŠE OD 12 MILIJARDI

Ostvarenje cjelokupnog prometa u trgovini dostići će vrijednost od 15,5 milijardi dinara, od čega će se 12,4 milijarde ostvariti u maloprodaji. I u ovoj godini poduzet će se odgovarajuće mjere da se modernizira trgovačka mreža, i to ne samo u Šibeniku nego i u turističkim mjestima ovog područja. U te svrhe uložiti će se oko 115 milijuna dinara. Ugostiteljstvo-turistički promet također predviđa osjetan porast — čak za 39,4 posto više od ostvarenog u prošloj godini. Za to postoje sve realne mogućnosti, posebno što se tiče već izgrađenih kapaciteta. Od važnijih investicionih zahvata koji će se obaviti u ovoj godini jesu gradnja dvaju novih paviljona sa 224 ležaja u Primoštenu. U ugostiteljstvu još uvijek ozbiljne teškoće stvaraju nedovršeni kapaciteti u okviru poduzeća »Rivijera«, te izvjesne organizacione slabosti koje su lanijske godine negativno utjecale na poslovni uspjeh.

U IZGRADNJI: 430 STANOVA U 1965. kao i u nekoliko pret-

KARAKTERISTIKE DRUŠTVENOG PLANA I BUDŽETA ZA 1965. GOD.

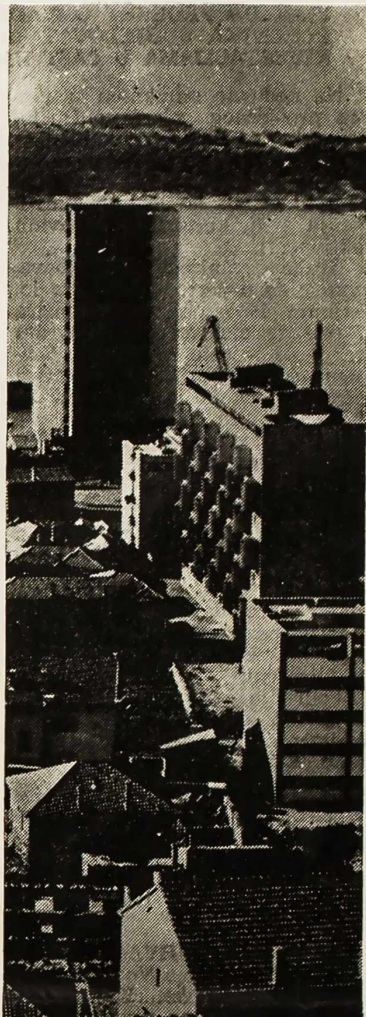
- ŠTA ĆEMO GRADITI U 1965? • S KOLIKIM SREDSTVIMA RASPOLAŽEMO?
- POVEĆANJE ZAPOSLENIH POD UPITNJKOM

hodnih godina uložiti će se daljnji napori u stambenoj i komunalnoj izgradnji, te u razvoju službi društvenog standarda. U stambenu izgradnju investirat će se milijardu i 700 milijuna, od čega milijardu i 200 milijuna društvenih sredstava kojima će se dovršiti 280 stanova. Istovremeno početi će radovi na izgradnji još 150 stanova; 385 milijuna dinara »konzumirat će« komunalna izgradnja, a od toga najveći dio otpast će na elektrifikaciju i vodoopskrbne objekte. U prijedlogu Plana spominju se radovi na izgradnji vodovoda u pravcu Vodica i Primoštena, zatim cjevovoda na potezu Brina — Meterize i početak drugoetapnih radova na vodovodu za potrebe otoka Murtera. Pored uklanjanja tzv. uskih grla u prijenosu električne energije, izvjesne investicije utrošit će se na izgradnju novog dalekovoda od Dubrave do Perkovića, čime će se riješiti problem elektrifikacije sela u tom dijelu šibenske općine. U ovoj godini, uz samodoprinos stanovništva, elektrificirat će se Grebaštica, Zaboriči, Donje Polje, Južna Dubrava, Bratiškovci, Kašić i Gračac. U sve ostale službe društvenog standarda (prosvjeta, kultura, zdravstvo i socijalna zaštita) predviđeno je da se uložiti oko 235 milijuna dinara. Ta su sredstva prilično minimalna i njima će biti podmirene samo najnužnije potrebe.

IZVANREDAN DOPRINOS: 120 MILIJUNA ZA KOMUNALNIJE

Od ove godine pa unaprijed moći ćemo efikasnije rješavati i razne komunalne potrebe na području grada, a čemu će pridonijeti nedavno usvojene odluke o doprinosu za korištenje gradskog zemljišta i o uređenju građevinskog zemljišta. Računa se da će ukupna sredstva od tih doprinosa iznositi godišnje oko 120 milijuna dinara.

Kamo će ta sredstva biti utrošena, zasad se još tačno ne zna, ali će svakako prijedlog programa o gradnji komunalija biti prethodno razmotren na zborovima birača. U ovoj godini, međutim, od tih dvaju doprinosa bit će ostvareno oko 70 posto sredstava.

Budžetska potrošnja na nivou 1965. godine

Budžetska potrošnja će, po svemu sudeći, ostati gotovo na prošlogodišnjem nivou, kada je bilo ostvareno oko dvije milijarde dinara. Takva predviđanja zasnovana su na činjenici što je u ovoj godini došlo do izmjene u budžetskom sistemu. Naime, postoje jedinstvene stope doprinosa i učešća Republike i Federacije. Kao glavni izvor prihoda budžeta političko-teritorijalnih jedinica javlja se doprinos na osobne dohotke iz radnih odnosa. Od toga doprinosa, čija maksimalna stopa može biti 17,5 posto na bruto-osobne dohotke, 3 posto pripada Federaciji, 6,5 posto Republici, a šibenska općina uvela je maksimalnu stopu od 8 posto, što je sve u okviru naprijed navedenog postotka. Osim toga, Federacija i Republika po istim stopama participiraju i kod doprinosa iz poljoprivrede. Svi ostali doprinosi, porezi i takse su direktno prihodi budžeta općine. Nadalje, ukoliko budžetska potrošnja ne prelazi iznos od 17,4 tisuće dinara po stanovniku, tada se učešće Republike smanjuje odnosno takve općine dobivaju dotacije. Međutim, prema dobivenim informacijama zahtjevi onih institucija koje isključivo zavise o budžetu iznose za ovu godinu vrijednost od 2,9 milijardi dina-

ra. I nakon što su u odgovarajućim forumima šibenske komune raspravljani spomenuti zahtjevi i nakon što su neke suviše investicije eliminirane, budžetu šibenske općine još uvijek bi nedostajalo oko 550 milijuna dinara. Prema tome, budžet će za ovu godinu biti veoma teško precizno odrediti s obzirom na činjenicu da je potrebno poboljšati materijalni položaj u prosvjeti. Kad bi se ostalo na nivou budžetske potrošnje iz 1964. godine, s tim da se jedino povećaju osobni dohoci u prosvjeti za oko 20 posto, a u ostalim društvenim službama za 15 posto, uz podmirenje budžetskih obaveza i amuiteta, onda bi ukupni zahtjevi iznosili 2,350 milijardi dinara. No, s druge strane, kada bi se uspjelo na pregnuti bilancu prihoda, tada bi ostvarenje budžeta moglo iznositi 2,150 milijardi, što bi još uvijek po toj soluciji za podmirenje svih obaveza nedostajalo oko 200 milijuna dinara. U svakom slučaju, šibenska komuna se prema drugima, posebno manje razvijenim općinama na području Dalmacije, našla u nezavidnoj situaciji baš što se tiče budžetske potrošnje i po svojoj prilici, kako je rečeno na jednom skupu, neće preostati drugo nego da se ostane na nivou iz prošle godine. (j)

Upravni odbor »Štampe«, novinsko-izdavačke radne organizacije Šibenik, na osnovu člana 51. Statuta raspisuje

NATJEČAJ

za radno mjesto:

KOMERCIJALNOG RUKOVODIOCA PODUZECA

Uvjeti:

— ekonomski fakultet s najmanje tri godine radnog staža u struci.

Osobni dohodak prema Pravilniku o raspodjeli osobnih dohoda.

Rok natječaja do popunjenja radnog mjesta.

Najvažniji dio posla

Gotovo polovina birača naše komune, uz gotovo cjelokupno članstvo SSRN i drugih društveno-političkih i privrednih organizacija, učestvovalo je u ozbiljnom poslu pretkandidiranja i kandidiranja budućih odbornika i poslanika.

Međutim, značaj te konstatacije ne ogleda se u tome, jer je mnogo važnije ono što su i kako su građani kazali o radu poslanika i odbornika, način na koji su ocjenjivali skupštinske poslove, tražili uzroke propusta i kako su pokušavali da zapisana prava građana u upravljanju javnim poslovima ožive.

Nekad smo, u tom pogledu bili zadovoljni, a nekad smo principijelno ukazivali na slabosti i opet bili zadovoljni. Zato nije teško objasniti veliki interes birača i građana u periodu pretkandidiranja i kandidiranja odbornika i poslanika. To interesiranje izraz je demokratskog principa kojim se građanima preporučilo da javno i glasno kažu koga hoće za odbornika ili poslanika. Tako su birači obavili značajan posao bez posrednika, i to marljivo, dostojanstveno, ozbiljno, s puno političkog takta; taj ih posao nije uplašio i iznenadio. Ako je netko i bio iznenađen, onda su to bili oni koji su navikli da sve dođe »odozgo« i koji su naučili da bez »odozgo« nema iole ozbiljnog posla.

I ovog se puta pokazalo za odbornička i poslanička mjesta imamo dovoljno sposobnih ljudi, ali i to da još uvijek nailazimo na pojave lokalizma i nezamjeranja.

Birači su do sada obavili najvažniji dio posla. Ostaje im da na izborima još jednom izmjere vrijednosti kandidata i da najkvalificiranije biraju u skupštine.

Razumijevanje i strpljenje

— Posao koji radiš moraš obavljati s ljubavi. Ako toga nema, plodovi će izostati. Ne znam, o sebi govorim, ali držim da sam tu devizu oživotvorio. Likovni odgoj zahtijeva i razumijevanje i strpljenje. Moj je pasao da učenike uvodim u svijet boja, kista i platna. Nasvojim zavole taj predmet, jednako važan kao što su i svi drugi. Nije na meni da sudim koliko sam u tome uspio. Ako me pitate, kazat ću da sam zadovoljan. I da želim da sutra budem još sretniji.

Tako je počeo razgovor s VITOMIROM PERCINOM, nastavnikom likovnog odgoja na četvrtoj osnovnoj školi u Sibeniku. Nismo razgovarali ni dugo ni kratko, ali dovoljno da bismo u toj kompleksnoj materiji pronašli ono najvažnije. Ovog trenutka najprimarnije.

— Teškoće, velite, jasno da ih ima. Ta mi smo ipak prosvjeta. Poznato vam je, valjda, da bi za — jer o njoj govorimo — nastavu likovnog odgoja trebale posebne prostorije: dovoljno velike, s puno svjetla. Trebalo bi kvalitetnih boja, kistova i još toga — svega da ima dovoljno. Na žalost situacija je dijametralno suprotna. Preostaje da se dovijamo kako znamo umijemo. Bar dijelom — mislim — uspijevamo.

O likovnom odgoju učenika

taj svijet dječje mašte. Da vidite kakvih sve likovnih rješenja učenici donose i unose u svoje radove. I iz toga, eto, dobrim dijelom dolazim do onoga, da posao koji obavljate moraš raditi s ljubavi, jer ne bude li toga — plodovi će izostati.

Prebacili smo se već na učenike. Recite: ima li ih koji se ističu?

— Bez sumnje. I njima poklanjam posebnu pažnju. Oni su uključeni u likovnu grupu. Sami su se za tu grupu opredijelili. Naravno, i među njima egzistiraju razlike. Imenovanje, s obzirom da se radi o dječacima, i djevojčicama, ne bi ničemu korisnom vodilo.

Postoji li ipak neki način, da tako kažem, afirmacije?

— Ne znam da li je baš dobro kazati da se radi o afirmaciji, ali puteva za to ima. Učenici naše škole učestvuju sa svojim radovima na »Izložbi djece Jugoslavije« koji svake godine upriličuje Centar za likovno vaspitanje u Novom Sadu. Svake godine tematika se mijenja. Ove godine, na primjer prema obavijesti koju smo dobili nedavno, kandidati za tu izložbu trebali će napraviti ilustracije za dječje knjige renomiranih crnogorskih književnika. Budući da će i naša škola poslati najbolje radove, učenici su već svojski prionuli tom poslu.

Poznato nam je da se bavite u svojim slobodnim časovima slikarstvom. Radovi s kojima smo upoznat i uvršteni smo da je prava šteta što je s njima upoznat mali broj naših sugrađana. Koji su tome razlozi?

— Izvinite, ali mi smo se dogovorili o čemu ćemo razgovarati. O mojim radovima ne bih želio da bude riječi. Međutim, pristajem da govorim o likovnom životu u Sibeniku. U redu, vlada mrtvilo, razloga ima više, nabrojiti će neke: nemamo galerije slika, a ona bi morala biti žarište. Svi koji se bave slikarstvom rade u lošim uvjetima. Gdje je bar jedan zajednički atelje? Koji je razlog da drugi gradovi učestalo upriličuju izložbe slika renomiranih naših slikara, a Sibenik ne? Zašto se troše novci na nevrjedna djela. Zamorio bih, čini mi se, Vas i sebe, još mnogim upitnicima. Odgovor nećemo lako dobiti, a Vama je ovo što smo razgovarali za napis vjerovatno dosta. Eto, vidite, a i mene čekaju moji učenici.

Nastava likovnog odgoja treba . . .

— Da, mnogo toga treba da razbudi, istese, uputi. Svako dijete nosi u sebi svoj svijet i prema tome svoj lični način izražavanja. To njegovo ne smije se suzbijati, samo ga treba kanalizirati. To je ono što se naziva pedagoški utjecaj. Nužno je učeniku prići, uputiti ga — i to u početku treba — u one najjednostavnije pore likovnog izraza. Ostaviti ga da bude svoj, da se izrazi i iskaže, ali na neki način i neosjetljivo, da ne kažem neprijetljivo, voditi mu ruku; koja zna da zadrhti ne jedanut.

Nabacili smo negdje u razgovoru riječi strpljenje i razumijevanje. Možemo li nadodati bar još jednu karakterističnu riječ?

Da, i neka to bude — osvježenje, jer posao koji radim uistinu me osvježava. Čudan je

Elektrifikacija Velike Glave

Selo Velika Glava udaljeno je tridesetak kilometara od Sibenika. Rijetko gdje kao u tome selu mještani nastoje da što prije dobiju električnu rasvjetu. Iako u selu nema nego 6) kuća, mještani su u toku prošle godine do danas prikupili 4,5 milijuna dinara samooprinosna. Od toga novca sa-

zidana je trafostanica i razvedena mreža niskog napona kroz selo. Mještani u svome daljnjem radu na elektrifikaciji očekuju pomoć od Skupštine općine i drugih organizacija, a naročito u opremi trafostanice i postavi mreže visokog napona. P. Vujko

Susreti tvorničke omladine

U posljednje vrijeme došlo je do dva susreta rukovodstava Saveza omladine TLM »Boris Kidrič« i Tvornice elektroda i ferolegura. Naime, primijećeno je da su gotovo sve organizacije Saveza omladine u radnim kolektivima suočene s nizom poteškoća i da je zbog toga umnogome opala aktivnost mladih. Upravo radi toga treba povaliti inicijativu tih dviju omladinskih organizacija koje nastoje da uspostave jednu dugoročniju suradnju na svim poljima omladinske djelatnosti, kako bi poboljšali uvjete svoga rada.

Već je na prvom susretu dogovoreno da se suradnja najbolje može razvijati putem radnih akcija ideološko - političke aktivnosti, zajedničkih izleta i kulturno - zabavnog života. Cini se da taj njihov dogovor neće ostati »mrtvo slovo na papi-

ru«, jer u tom smislu svakako treba nešto učiniti, pošto dosadašnja aktivnost tih dviju omladinskih organizacija zaista nije onakav kakav bi trebalo da bude. Prelaskom na skraćenu radnu sedmicu, nametnuta im je i mnogo veća obaveza. To su mladi shvatili i sada se istinski zalazu da ostvare osnovni zadatak, a to je plan proizvodnje.

Prema dosadašnjim razgovorima, sve one aktivnosti koje ubuduće ne budu mogli sprovesti odvojeno — oni će pokušati zajedničkim radom. U tu će svrhu u subotu, 27. o. m., Tvornički komitet Saveza omladine TLM posjetiti omladinu TEF-a. Taj će susret omogućiti daljnju izmjenu iskustava, obogatiti omladinsku aktivnost i dati veći podstrek u radu jedne i druge omladinske organizacije.

Zivko Petković

VELJKO MRKOTA ROĐEN 1930. GODINE, OŽENJEN, ZAPOSLEN U VATROGASNOJ JEDINICI U SIBENIKU MOJE »JA« U NJEGOVOJ PRISUTNOSTI NISAM IMAO — Kad god sam krenuo

na naše ceste u općini, nailazio sam na vino. Uvijek sam govorio: »Samo jednu čašu«, ali je ta jedna »potezala« druge. Pionisam nikada sam, već u grupi, u društvu; častili smo se. A sad vam mogu reći da sam na Novu godinu »prijatelju« Vinku Loziću održao oproštajni govor — izjavio je u našoj redakciji Veljko Mrkota i rekao: — Rodaci, prijatelji i znanci čestitali su mi Novu godinu sa-

Jedan od najvrijednijih ogranaka šibenskog Centra za kulturno - umjetnički odgoj mladih je Lutkarska scena. Mladi lutkari dali su u posljednje vrijeme nekoliko zapaženih predstava. Naredna premijera također će obradovati najmlađe. U četvrtak se daje »CRVENKAPICA«. To djelo za scenu je oblikovao Staša Jelić. Komad će se dati u redateljskoj postavi Ivice Musića. Scenski okvir izvedbe ima Branko Friganović. U tom komadu uloge tumače: Branka Aralica, Milena Lakić, Darija Jurković, Marijan Šarić, Anđelko Babacić, Dijana Mazalin i Ante Troskot.

Pred primjernu predstavu zamolili smo redatelja IVICU MUSIĆA za kratak razgovor. Iako je do prve izvedbe ostalo još malo vremena, pa posla ima napretek, ipak nam je izračao u susret i rekao:

— Ove godine pokušali smo se približiti jednoj modernijoj dramaturgiji, poljskoj i češkoj, ali to nas je odvelo u drugu krajnost, jer bez naše nacionalne dramaturgije nezamisliv je teatar. Kako nema prikladnijeg domaćeg teksta, posegli smo za klasičnim djelom dječje literature »Crvenkapicom«.

Moje »ja« u njegovoj prisutnosti nisam imao

svim uopćeno, obično, kao i dotadašnjih godina: »Zelimo svako dobro«. »Mnogo sreće u 65 godini!« »Sretna ti Nova godina!«, itd. Međutim, jedan između mnogih bio je sasvim određen u svojoj čestitki; rekao je: »Veljko, želim da se u 65. godini ostavi svakoga alkoholnog pića!« Ta novogodišnja želja bila mi je ozbiljno upućena, ali sam je ja u trenutku izgovaranja primio kao i svaku drugu novogodišnju želju. Drugog siječnja navečer razmišljao sam o toj želji. Pitao sam se: Zašto mi je ona upućena? Šta bi ona značila za mene ako je realiziram? Sebi sam postavio samo ta dva pitanja. Na njih sam odgovor dao iste večeri u porodičnom krugu. Kad sam odgovarao sebi na postavljena pitanja, dražo sam u ruci punu čašu vina. Rekao sam: »Više od deset godina« — pokazao sam očima na čašu vina — »ovaj »prijatelj« pratio me u poslu i u slobodno vrijeme! On mi je u svim prilikama bio najdraži. S vremena na vrijeme taj moj »prijatelj« znao mi je oduzeti i pamet, ali bi je, istina, opet vratio. U posljednje

vrijeme izgubio sam potpuno povjerenje u svoga »prijatelja«. Zato ga večeras zauvijek napuštam. Moj dosadašnji »prijatelj« ima egocentričnu narav. Kad god sam bio s njim u društvu, uvijek me pratilo ono njegovo »JA«. Moje »JA« u njegovoj prisutnosti nisam imao. Zato sam donio čvrstu i trajnu odluku: želim da imam svoje »JA«, a ne tuđe, pogotovo ne želim »JA« onoga prijatelja koji se zove Vinko Lozić! . . .

— Ja sam šofer. Motornim vozilima šofiram već punih 16 godina. Do sada nisam imao nijednu saobraćajnu nesreću. Svih 16 godina uspješno sam šofirao motornim vozilima. Tako uspješno želim šofirati i sa samim sobom. Imam vlastite snage. Zato, »prijatelju« Vinko Loziću, zanavijek zbogom! Tvoja mi pratnja više nije potrebna! . . .

— Ispih te večeri posljednju čašu alkohola, kao oproštajnu, i zaključih dio historije mog života. Tom prilikom steglo mi je ruku nekoliko osoba. Do danas sam prošao teška iskušenja. Mnogi dobronamjerni i zlonamjerni znanci u raznim situacijama, svečanim i nesvečanim, navodili su me na čašicu alkohola. Mnogi su mi se smijali kad sam u njihovu društvu pio limunadu ili narančadu, a mnogima i danas ne ide

u glavu da sam član društva trezvenjaka, a ne . . . Snagom vlastite volje postao sam član toga društva! Vlastita volja najbolji je autobus protiv alkohola. U novome društvu osjećam se više nego odlično. Do sada sam stekao dosta novih prijatelja, ali mi je želja da ih imam što više, mnogo! Bez alkohola može se dobro živjeti.

— Jedna novogodišnja želja ostvarena je. Oprostite, ostvario sam još jednu: prije tjedan dana položio sam ispit za vozača motornih vozila »D« a prije sam imao »C« i »E« kategoriju. Sada mogu voziti dva motorna vozila u cestovnom saobraćaju. Pored onoga, to je moj najveći uspjeh u životu. A na kraju vam mogu reći i ovo: otkako sam preostao s pićem osjećam da sam nekako pun snage, raspoloženiji, da mi je zrak čišći i da mnogo bolje razmišljam nego što sam prije činio, tj. čini se kao da sam postao ozbiljniji.

Tako je nedavno u našoj redakciji šofer Veljko Mrkota ponovio svoj novogodišnji oproštajni govor »prijatelju« Vinku Loziću, tj. tako od Nove godine Veljko stiče nove prijatelje, povraća izgubljeno povjerenje u sebe od strane drugova u poduzeću i svoje porodice, tako je on počeo jedan sasvim novi život.

Djeco, pogledajte Crvenkapicu!

su glumci i redatelji izvršili svoj posao.

Eto, čuli smo riječ redatelja I. Musića. Trenutak kasnije susreli smo se s nosiocem glavne uloge u »Crvenkapici«. To je BRANKA ARALICA. Zamolili smo je da nam kaže nešto o toj ulozi:

— Prije svega, valja spomenuti da mi je »Crvenkapica« prva uloga nakon duže stanke. Stoga je razumljivo da sam u toku stvaranja uloge morala i te kako prionuti poslu. Zadatak je odgovoran i ne bih htjela da ovaj moj povratak bude neuspjšan. Mislim da će »Crvenkapica« naići na dobar prijem na-

ših gledalaca. Redatelj Ivica Musić je i prilikom scenskog ozivotvorenja toga komada prionuo zdušno poslu, pa se nadam da će, zahvaljujući njegovoj invenciji, predstavu odisati pravom, istinskom umjetničkom kreativnošću. No, neka o svemu tome kaže svoju riječ publika.

Eto, to smo zabilježili prilikom posjeta Centru za kulturno-umjetnički odgoj mladih. Uvjereni smo da će premijerna izvedba »Crvenkapice« naići na dobar prijem. To, uostalom, očekuju i mladi šibenski lutkari, čiji je rad primjeren i u sadašnjem trenutku neobično značajan u kulturnom životu Sibenika.

„BUDILNIK“ krstari cestama

Od premijerne izvedbe komada »Budilnik« Vlada Bulatovića na sceni šibenskog Centra za kulturno - umjetnički odgoj mladih nije prošlo baš dugo vremena. Taj je komad, međutim, do sada davan šest puta. Gledalo ga je više od 2.000 žitelja šibenske komune.

Redatelj toga veoma zanimljivoga satiračnog djela, Drago Meić, inače direktor Centra za kulturno - umjetnički odgoj mladih, obavijestio nas je da je interes za »Budilnik« i dalje

velik. Zbog toga će već uskoro biti date još dvije predstave. Tačnije, »Budilnik« će biti prikazan u Vodicama 26. ožujka, a u Benkovcu 2. travnja. Vrše se također pripreme za izvedbu toga djela u Kninu, Drnišu, Sinju, Splitu i Zadru.

Na kraju, zabilježiti ćemo da je inscenaciju za »Budilnik« dao Branko Friganović, dok uloge tumače Kokić, Jere Marinov, Branko Srak, Milena Lakić, Miloje Jovanović, Darija Jurković, Zeljko Čubri i Ante Brešan.

Jedan koristan susret

Povodom međunarodnog praznika Dana žena, koji je na svečan i neobičan način proslavljen u Sibeniku, pored svečanog i zabavnog dijela programa održano je i nekoliko sportskih susreta između omladine Sibenika i vojnika omladinaca. Mnoge srednje škole organizirale su i druge susrete.

Gimnazija pedagoškog smjera organizirala je simultanku na dvadeset i dvije šahovske ploče, koju je uspješno vodio poznati šahovski majstor iz Sibenika, profesor Ante Bulat.

Susret je završen visokom

pobjedom prof. Bulata; od dvadeset i dva učesnika jedino je uspio remizirati nastavnik Ivan Torić.

Poslije simultanke gosti i učesnici posjetili su izložbu umjetničkih fotografija u Domu JNA Sibenik i prisustvovali zabavnom programu koji je organizirala omladinska organizacija Gimnazije pedagoškog smjera.

Nakon završenog programa ispred omladinske organizacije drugu Bulatu čestitao je na postignutom uspjehu Ivan Torić.

Učenik Mirko Lalić

PRODAJA OSNOVNIH SREDSTAVA
Poljoprivredna stanice Sibenik

prodaje

CRPNI AGREGAT SA DIZEL-MOTOMOM
pumpa 250-500 L/min.

Za informacije izvolite se obratiti Poljoprivrednoj
stanici Sibenik, B. Kidriča broj 17, treći kat.

Droljeće

»Jež« je u broju od 19. ožujka masnim slovima donio u vrhu prve stranice senzacionalnu vijest: »Zahvaljujući pojačanim naporima, proljeće je stiglo u našu zemlju nekoliko dana ranije . . .«

To sam citirao zbog toga što smo i mi u Sibeniku osjetili prijevremeno stizanje proljeća na svojoj koži. Stiglo i pripeklo.

I dalo do znanja onim drugaricama i drugovima koji jedu turistički kruh da se moraju probuditi iz zimskog sna, jer sezona samo što nije stigla.

Prvi se probudio hotel »Jadran« (zli jezici kažu da ga je probudila buka igrača karata) i postavio prvi štekat u gradu. Trgnuo se i Turistički savez općine: organizirao je sva savjetovanja — o snabdijevanju i saobraćaju. Ja bih, na primjer, da se mene pitalo, ta savjetovanja bio organizirao mnogo prije.

Turizam nije opančarska radionica. Lako je skrojiti opanke i navući ih na nogu koja ih je zabacila svojevremeno (kad bi se noge za tu akciju ispružile), ali voditi turističku politiku, e to je malo teže. Malo mnogo teže!

Baš je opojno ovo proljetno sunce. Blago pjesnicima: inspiracija je tu. Znam mladog nadobudnog pjesnika koji je napisao:

— Divni su proljetni vidici,
dolazi ljeto,
a s njime i hotelski gubici . . .
Lakše je davati dotaciju
nego izvršiti rotaciju!

Ruku na srce, hrabar neki pjesničić. Piše angažirane stihove. Momče, znaš li ti onu staru narodnu: »Tko s vragom tikve sadi, same mu se o glavu razbijaju«.

U proljeće se valja čuvati ozljeda, ha! MARTIN

OSAM PITANJA DIREKTORU KINO-PODUZEĆA BRANKU FULGOSIJU

O repertoaru i filmovima

Ovih dana posjetili smo šibensko Kino-poduzeće koje danas zapošljava 22 radnika i službenika i jedno je od najmanjih radnih organizacija na području Šibenika. O dosad postignutim rezultatima i problemima s kojima se susreće to poduzeće razgovarali smo sa direktorom Brankom Fulgosijem. On je rado odgovorio na osam pitanja koja mu je postavio naš suradnik.

Da li je sadašnji kapacitet sjedaćih mjesta dovoljan za grad od 30 tisuća žitelja?

— Uzevši u obzir i kapacitet sjedaćih mjesta u kino-dvorani Doma JNA, smatram da je 1350 sjedaćih mjesta, s kojima raspolažu naša tri kinematografa, sasvim dovoljno za narednih desetak godina.

Tko stvara godišnji repertoar filmova i da li ste njima zadovoljni?

Svake godine odličavaju se sajmovi filmova, jedan u proljeće u Splitu a drugi u jesen u Vrnjačkoj Banji, na kojima se terminiraju i ugovaraju filmovi za narednu godinu. Jedan od predstavnika našeg kolektiva redovito prisustvuje takvim sajmovima. Ove godine, za razliku od prošlih godina, s repertoarom nismo sasvim zadovoljni, jer priličan broj kvalitetnih inozemnih filmova nije nabavljen.

Za kakve filmove publika pokazuje najveće zanimanje?

— Prvenstveno za avanturističke, zatim za vesterne i historijske filmove. Domaći filmovi ne prolaze loše. Ipak, kada se na repertoaru nalaze interesantniji, kao što su »Put oko sveta«, »Lito vilovito« i drugi, tada su dvorane bile ispunjene do

posljednjeg mjesta. Publika takve filmove rado prima i s interesom gleda.

Da li je pojavom televizije opao interes kod publike za kino-predstave?

— U posljednje vrijeme, otako je porastao broj TV-preplatnika u našem gradu, televizija, je donekle utjecala na smanjenje posjeta u kino-dvoranama, ali se isto tako na smanjeni posjet nepovoljno odražava i odsustvo dobrih filmova, koje Poduzeće za promet filmova nije u stanju da otkupi zbog pomanjkanja deviznih sredstava. Tako je u siječnju i veljači ove godine zabilježeno 15 tisuća manje posjetilaca u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Kakav je efekt postignut u prikazivanju pretpremijernih filmova?

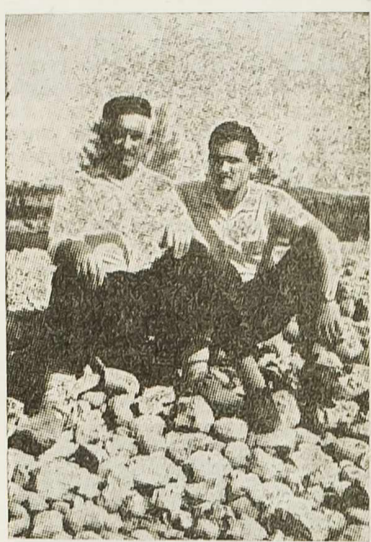
— Nema dugo da smo započeli s organiziranjem pretpremijernih predstava, kao što to čine slična poduzeća u drugim gradovima. Takve predstave održavaju se svake subote. No, dogodi se ponekad da zbog pomanjkanja kopija nismo u mogućnosti da organiziramo predstave redovito svake subote. Inače smo s posjetom prilično zadovoljni.

Organizirate li posebne predstave?

Samo za učenike nižih i srednjih škola, prosječno do tri predstave mjesečno. Na broj takvih predstava svakako utječe izbor filmova koji se nalaze na redovnom repertoaru.

Imate li kakvih primjedbi na rezervacije?

— Nekih naročiti primjedbi nema. No želim istaći da je danas lakše doći do rezervacije, naročito otkako je otvoreno novo kino »Šibenik«. Međutim,

MOJ TETAK

Ovo je fotografija mog tetka, koji ima 73 godine. Sjedimo na kamenju i promatramo prirodu. Česti su takvi naši

kada se na repertoaru nalaze ne baš zanimljivi filmovi, tada građani nerado unaprijed rezerviraju karte.

Nešto o raspodjeli osobnih dohodaka u vašem kolektivu.

— Prema Pravilniku o raspodjeli osobnih dohodaka, osobna se primanja kreću u okvirima naših mogućnosti. Mjesečna primanja su u odnosu na lanjsku godinu porasla u prosjeku od 10 do 12 posto, uza sve to što smo nakon otvaranja nove kino-dvorane zaposlili izvjestan broj radnika i službenika. (j)

susreti, i oni uvijek za mene predstavljaju nešto novo. Moj »čiča« je pun iskustva, za njim je ostalo mnogo uspomena; često mi priča o tim svojim uspomena i o svome životu iz mladih dana, a osobito su mi ostale u sjećanju ove njegove riječi: »Mi, starija generacija, nismo imali djetinjstvo kao što ga vi imate. Težak je bio naš život u Velikoj Glavi, na ovome kamenjaru. Danas je, sinko, sve drukčije, danas je vrijeme vaše afirmacije, i nemojte da vam to vrijeme uteče!«

Zahvalnost mome tetku na tim riječima neka bude ova objava njegove slike i njegovih riječi u »Šibenskom listu«.

Petar Vujko

Kino - predstava u gostionici

Narodno sveučilište u Šibeniku, pored svoje bogate i razgranate aktivnosti, ima i takozvano putujuće kino ili, kako ga neki nazivaju, »kino amo, kino tamo!«.

Plakativaju se i najavljuju kino-predstave. Lijepo se označio naziv filma, dvorana, početak predstave i ulaznica 70 dinara. Svakako da se ispiše i dan održavanja predstave.

Istina, pohvalno za »suvremenu« propagandu.

I tako kino putuje, »životari« i putuje.

To tamno-sivo kino-auto sa dva člana posade mora da ima »ambiciozne« mane. Često se pojavljuje samo u nekim mjestima naše općine. Negdje se javlja kao »zvijezda repatica«, a u nekim mjestima djeluje apstraktno. Čak za neko mjesto predstavlja »pegulu«. Pegula je čistokrvi dalmatinski izraz koji označava — peh, neprijatnost, maler, nesreću, itd.

Znači Konjevrate su »pegulane«.

Lijeva i desna gostionica na raskršnici Tromilje blještavi svjetionici koji nadmašuju farove kino-auta, a pečena jagnjetina i crno vino su naziv filma kojeg prikazuje ekipa putujućeg kina u jednoj od tih gostionica, umjesto u dvorani Konjevrate.

Predsjednik organizacije Saveza omladine Konjevrate, drug Rade Krnić kaže: »Plakativali su nekoliko puta kino-predstave. Eto, baš se sjećam filma »Daleko je sunce«. Okupila se omladina, mještani i čekamo početak filma, a auto nema. Uvjerio sam se lično da auto sa kino-kamerom parkiraju pred gostionicom na Tromilji i tu piju i jedu, a mi čekamo kino. Takav postupak prema našem selu i angažiranost tih drugova na takvom poslu za kritiku su. O toj neozbiljnosti bilo je govora i na našoj nedavno održanoj godišnjoj konferenciji Saveza komunista. Ali ništa ne pomaže. Sad nema ni plakata. Mislim da ne tražimo mnogo, ako kažemo da bismo mogli gledati jedan naš film makar svakih sedam dana ili deset, zavisi o rasporedu.«

Zagonetka su, znači, gostionice.

Predlažemo zato da se gostionice na Tromilji rotiraju s dvoranom u Konjevratima, kako bi, na taj način zapostavljeni, bar nekad vidjeli naš film.

To je naš prijedlog, uostalom možda ima i neka druga solucija.

— kb —

GOJKO JAKOVČEV:

MIGRACIJA STANOVNIŠTVA SJEVERNE DALMACIJE DO 1941. GODINE

GOJKO JAKOVČEV, rodom iz Betine na otoku Murteru, završio postdiplomski studij na Filozofsko - historijskom fakultetu u Beogradu na grupi »Istorija NOB-e i socijalističke revolucije naroda Jugoslavije«, kojom rukovode profesori dr Vaso Cubrilović i dr Jovan Marjanović. Sada upravo radi na magistarskom radu pod naslovom »Uslovi za NOB-u u sjevernoj Dalmaciji«. Dio toga njegova rada »Migracija stanovništva sjeverne Dalmacije« poslao je »Šibenskom listu«. Kako taj rad obuhvaća naš kraj, odlučili smo da ga objavljujemo u nastavcima.

1. UTICAJ RATOVA NA MIGRACIONA KRETANJA STANOVNIŠTVA SJEVERNE DALMACIJE U SREDNJEM VIJEKU

Obrađivati historiju kretanja stanovništva bilo gdje na svijetu nije ni najmanje lako. To je i za stručnjake problem. Za obradu toga problema u sjevernoj Dalmaciji potrebno bi bilo i više stručnosti, kao i vremena i materijala na osnovu kojeg bi se moglo isti pravilno sagledati, procijeniti i dati na kraju jednu solidnu analizu.

Tragovi ljudske kulture nađeni su u sjevernoj Dalmaciji još u bronzanom dobu, i to na otocima Pagu (selo Novalja) i na Ugljanu. Iz željeznog doba postoje nalazišta kod Nina i Bokanjca. Indoevropljani (Iliri) došli su u Dalmaciju sa sjevera ili sjeveroistoka. Jadrani su posjedivali i Argonauti, Fenici, Kelti, Grci, a početkom nove ere Dalmacija je sastavni dio velikoga rimskog Ilirika. U prvoj polovini šestog stoljeća počinje prodiranje Slavena na Balkan skupa s Avarima. Krajem toga stoljeća oni su već u Istri i Dalmaciji. Tamo gdje stignu, Slaveni i ostaju, i otada je istočna obala našega Jadrana slavenska obala.

»626. godine Avari su poraženi pod Carigradom. Tada se oslobodilo avarskog jarma mnogi Slaveni. Hrvati iz okoline Krakova, na poziv Bizantinaca, stupaju u rat protiv Avara u Dalmaciji, oslobode je i tu se naselje 630. godine. Sva zemlja je u njihovim rukama, izuzev tri grada: Zadra, Trogira i Splita, u kojima je i dalje bizantijski element« 19.

Do 803. godine sva je Dalmacija u rukama osvajača Karla Velikoga. S njegovom vojskom kreću se i širitelji katoličke crkve, koji pokrštavaju narod tamo gdje stignu, a među njima i Hrvate. Prvi kršteni hrvatski knez je Višeslav iz Nina, oko 800. godine.

U prvoj polovici 9. stoljeća Hrvatsk je uređena kao država. Njen centar nalazi se u Dalmaciji, između Zrmanje i Cetine. Stvaraju se novi gradovi sa isključivo hrvatskim stanovništvom, kao što su Biograd na moru, Šibenik, Knin, Bribir, i dr. ili se na ruševinama starih rimskih gradova podižu čisto hrvatska naselja, kao što su: Nin, Solin, Skradin, Karin, Senj, Nadin, Bribir, i sl.

Dio Dalmacije, koji je Venecija kupila od Ladislava Napuljskog 1409. godine pa do 1420. godine, sastojao se od Kvarnerskih otoka (osim Krka, koji je postao njen 1480. godine), svih ostalih otoka do Korčule i dalmatinskog kopna od Novigrada do Zrnovice. U njene ruke je došla sva obala... Docnije je radila na tome da se proširi što više i na dalmatinsko kopno, a naročito da zauzme ključne pozicije, kao što su bili Knin, Knis i Omis. Godine 1452. Hrvatska je potpuno potisnuta od mora. Na moru je još imala otok Krk i grad Senj.

U vremenu od 12. do 15. stoljeća vodila se neprekidno borba između mletačke republike i mađarskih kraljeva za Dalmaciju. U samoj Dalmaciji gospodare domaći knezovi, svaki u svojoj župi ili nad nekoliko župa zajedno. Polovinom 13. stoljeća između tih velikaša ističu se bibrski knezovi Subići. Gdo. 1292. Pavao Subić ima veliku vlast i nad dijelom Bosne. Tih godina on predaje vlast svome sinu Mladenu, a za njih je vezan i početak prelaznja srpskog naroda iz Bosne u Dalmaciju, gdje se nasao imijesao s Hrvatima. Našli su se zajedno, na jednoj zemlji i Srbi i Hrvati. Oni zajednički obrađuju zemlju i zajednički služe u redovima vojske bana Mladena, zajedno se bore i ginu. Postepeno se srpski element sve više množi, bilo prirodnim priraštajem, bilo novim doseljavanjem. Srbi već tada zauzimaju mnogo polja primorskih gradova, a ima ih i u samim gradovima, kao što su: Zadar, Šibenik, Skradin, Ostrovnica, i dr.

Druga seoba Srba spominje se 1305. godine, a treća 1338. godine, kad se mnogo bosanskih Srba — naroda i vojske — namjestilo u okolinu Skradina i Bribira.

Od 1391. do 1420. godine registrirane su još tri nove seobe srpskog naroda iz Bosne u Dalmaciju. Seobom iz 1397. godine srpski narod naseljuje četiri sela oko Knina, i to: Kosovo Polje, Golubić, Padene i Polaću.

Oko 1440. godine u Šibenik prelazi veliki broj Srba iz Cetinske krajine, koji su u istu već ranije došli iz Bosne.

1450. godine veći broj Srba iz Bosne naseljuje Kulu Atlagica, k5od Benkovca, kao i još neka sela Ravnihi kotara.

Kroz sve ovo vrijeme, kao i nešto docnije, u dalmatinskoj Hrvatskoj vode se neprestane borbe između hrvatskih velikaša ili između njih i Venecije za vlast nad pojedinim dijelovima Dalmacije.

Kroz to vrijeme u Bosni su se dogodili sudbonosni događaji. Tamo je 1463. godine provalila vojska turskog sultana Muhameda i Dalmacija je kroz kratko vrijeme, sa svim svojim unutrašnjim previranjima i sukobima, uskoro okružena s velikom turskom vojskom snagom. Poslije samo 4 godina Turci su već pod zidinama dalmatinskih gradova 20. Tada su »bosanski bogumili prešli na islam i postali ljuta krajina islama prema hrišćanskoj Evropi, a hrvatske zemlje su izdisale od udarcima njihovih mačeva« 21.

1464. godine zabilježen je prvi napad Turaka u Bukovicu i Vetrinsku krajinu.

1493. godine doživješe Hrvati jedan od svojih najtežih poraza na Krbavskom polju. »Na tom polju dočekao je hrvatski ban Derencin bonsanskog Jakub-pašu, kad se vraćao iz pljacke iz Hrvatske i Slovenačke, ali je bio strahovito potučen, u boju izgibe cvet hrvatskog plemstva« 22.

1499. godine turski paša Skender-paša provali u Dalmaciju i opljačka je. U ratu s Venecijom turske čete 1500. godine provaljaju sve do Splita, Šibenika, Zadra, Nina 23.

Za vrijeme mletačko-turskog rata 1498. do 1503. godine na tisuće naroda napušta dalmatinsku Zagoru i povuče se k obali. Veći dio predene na otoke blizu Zadra i Šibenika. »1498. godine počinje opet turske provale u Dalmaciju. Silnom vojskom udariše Turci najprije na Bukovicu i Kotare, zatim i na dalmatinski kontinent. Postradaše tada od turske vojske: Obrovac, Ostrovnica, Skradin, Vrana, Šibenik, Trogir, trogirске Zagorje, Knin, i skliška okolina. Ovi turski napadaji izazovu mletačku republiku na formalan rat s Turskom. Republika je morala u općetu sama da se bješe s Turcima, i tek poslije pridružila joj se i Mađarska na obranu Dalmacije. Pet je godina trajao ovaj rat, koji je krvav u punome smislu bio po Dalmaciji, i koji je svršio 1503. godine« 24.

I predstavnika druge konfesije piše o ovim upadima Turaka u Dalmaciji. D. Fabianich u »Storia dei frati minor«, I, str. 144 o tome navodi: »Hrvatski dalmatinski narod ne mogući da gleda plaćevne prizore, što su Turci izvodili, napusti zemlju«. Tisućama je toga naroda tada pobjeglo, i neki se dio sklonio u primorske gradove, a veći dio pređe na dalmatinske otoke, mnogi pak pobjegose preko Jadranskog mora u Italiju, gdje osnovala nekoliko svojih sela... 25.

Na do tada relativno slabo naseljene ili i na sasvim puste otoke od Dugog otoka do Krapnja naselješe se naši ljudi. Preko noći postali su i previše gusto naseljeni 26.

Univerzitetski profesor dr Vaso Cubrilović u svome napred već citiranom djelu u vezi s naseljavanjem obale i otoka našim življem piše: »Pred navalom turskih pljačkaških odreda oelike mase stanovništva iz unutrašnjosti naših zemalja bežale su prema Jadranskom moru. Gradovi u primorju zaštićeni od turskih napada bedemima

REFLEKSI

Stara priča u novom ruhu

Jutro je. Na nebu, prozračnom i plavom, cakli se sunce. Tržnicom uzduž i poprijeko kolaju žene. Zagor i gdje koji protegnut, izdvojen glas. Na bancima povrće, voće, razna sitnjarija. Gleda se, zapitkuje, nešto metne u torbu. Pa onda kući — polako ili časkajući sa susjedkom. Nove priče, male intimne, obični razgovori pleru se ulicom, dok koraci tupo odzvanjaju tup-tup. I, naravno, onako uzgred, razgovori o cijenama, o vremenu, o sinu na studijama u Zagrebu. Obični, svakodnevnici naše razgovori.

Puše povjetarac, hladan pomalo. U jednom uglu tržnice na nekoliko stolova leže uokvirene slike, razne igračke: trubice, prstenčići, male kantice, pištaljke, plitene torbice, bebiće u lepršavim suknićama. A tko bi sve nabrojio te sitne predmete, što se lijepo nude oku prolaznika, privlače zbilja malom cijenom. Zato netko i zastaje, pa gleda i prevrće, pita za cijenu. Najviše oni sa sela, jer, bože moj, obradovat će se sinčić ili kćerčića kada joj mama donese sat, nije važno što je od kartona, uopće ne treba gledati na to što kazaljke miruju.

Dva koraka dalje mornar, mladić naš, prilazi stolu, zagledava u prstenje koje se zlati, a nije zlato, zagledava, pa uzimlje i stavlja na prst. I smiješi se.

i mletačkom flotom bili su prepun ovih izbeglica. Njihovo posiovenjvanje, počelo već ranije ubrzava se sada kad su ih preplavile jugoslavenske izbegličke gomile. U 15 i 16 veku dobijaju dothe pretežno latinski trogir, Split i Dubrovnik svoj jugoslavenski karakter. U to vreme osvajaju Hrvati etnički i dalmatinska ostrva. Tako je turska najezda pripomogla da etnički zavlada dalmatinskim primorjem upravo onda, kad mu je postala gospodarom Venecija i kad je na staroj romanskoj osnovi počela da vrši u tim predelima kulturno osvajanje talijansko 27.

U to vrijeme... prilike u Gornjoj Dalmaciji, bile su tako strašne da se »sav hrvatski narod tada iselio iz onih predjela koje su Turci zauzeli« 28. »... zemlja ostade pusta na potarliku tuskih paripa...«

18 »U prvoj polovini ovog stoljeća srpski narod nalazio se istočno od rijeke Cetine, a hrvatski narod zapadno od nje« — Epiškop Nikodim Milaš, »Pravoslavna Dalmacija«, knjižara A.

Pajevića, Novisad, 1901, str. 30. 19 Grga Novak, »Prošlost Dalmacije«, knj. 1, izd. Hrv. bibliografskog zavoda, Zagreb, 1944, str. 188.

20 G. Novak, »Prošlost Dalmacije« str. 189. 21 Vaso Cubrilović, »Politička prošlost Hrvata«, izdanje »Politika«, n. d., Beograd, 1939, str. 20.

22 Vaso Cubrilović, n. d., str. 20. 23 G. Novak, n. d., str. 189. 24 N. Milaš, n. d., str. 164.

25 N. Milaš, n. d., str. 165. 26 D. Krsto Stošić, »Sela šibenskog kotara«, izd. tiskare »Kačić«, Šibenik, str. 243: »Oko 1500 g. u Krapnju ima oko 200 seoskih kuća. Među naseljencima bilo je pravoslavnih. Za njih naseljenci se spominje 1646. g. za vrijeme Kandiskog rata... 1931. g. u ovom katoličkom tj. hrvatskom selu, ima i 5 pravoslavnih tj. Srba«.

27 časopis »Sjeverna Dalmacija neSad i sad«, izdanje Glavna zadruza za narodno prosvjeđivanje, Beograd, 1939, str. 52. Dalje: »Sjeverna Dalmacija... 28 »Sjeverna Dalmacija...«, str. 25/26.

Pa kasnije plaća. Ne daje mnogo, a i to je možda važno, masmijan odlazi, možda i do fotografala, da se slika. Pa će lijepu mornarsku kapu na čelo natirati, sat i prsten izložiti aparatu pa će se slikati. A onda će ta slika, možda, mnogo kilometara proći, nekoliko dana možda putovati, dok stigne u nečije ruke. Jer, vjerujem da je i taj plavokosi mornar ostavio nekoga u nekom selu, možda tamo kod Velike Gorice, Tetova, Ivanograda... Tko zna? I sad će joj poslati, neka mala vidi kakvog »dastu« ima. I čekat će njen odgovor. I čekat će kad će proći rok, da je opet vidi, da se mnogo napriča, da zajedno s njom prošeta. Kao nekad.

Prolaze automobili i pračka se nemilice prašina svuda naokolo: po ljudima, po igračkama, po voću, po povrću. I nikome ništa. A žena jedna s pune dvije torbe u rukama kupuje uokviru sliku s pejzažom rijeke, mamicom i dvoje dječice. — Ovo će staviti u tinel — veli — popuniti će prazninu. Tko zna što će reći lve, ali nije važno, ovo je lijepa slika... Kolegica joj potvrđuje, gladi sliku, zagledava. Kao na pazardu. Prodavačica se smiješi, vide joj se pozlaćeni zubi, kaže da su slike zbilja lijepje, imaju lijepe boje i još toga. I ona žena što je sliku kupila ode. Vjeru-

jem: odmah će sliku objesiti o zid, i susjetke pozvati da vide kako je to krasno i kako ona ima ukusa, i kako ima smisla. Ne znam, možda prodavacica sutra, prekosutra koju proda. — Jer, dragi moj, ako može Ivina žena onakvu sliku imati, zašto ne bismo i mi? — možda će reći svome mužu jedna od onih koje budu pozvane da se dive ovome — da, kiču!

Zagor ne prestaje, tržnica vrvi, komešaju se žene, i muškarci, i prodavačice. Skoro će jedanaest sati, vrijeme je ručka, gotovo da poneka na to i zaboravi. Ne zaboravite kupiti lutriju — više pogrbljeni starac, probija se, neprimijećen od ikoga polazi prema Poljani. Gledam sve to, a onda napuštam tržnicu, i ostavljam žene da se cjenkaju, pripituju ili da kupuju. Uostalom, zato su i došle ovamo.

Jure automobili, netko dovikuje »hocemo li onda u jedan krenuti u Split?!« Na suncem okupiranom nebu uzalud tražim oblacić. Jutros je bilo minus jedan. Možda će sutra padati kiša, tko zna? No, zašto o tome da mislim, kad je pištaljka u džepu, jeftino kupljena i obradovat će se mali. Ne treba ni da se osvrnem — jer dobro znam da je zgrada Narodnog kazališta ukrala pogled na tržnicu. Pa, dobro!

SKRADIN Ovih je dana naš reporter posjetio taj živopisni gradić

KAD GA GLEDATE SA VISOKIH SERPENTINA IZNAD KANJONA RIJEKE KRKE, ONAKOZBIJENOG OKO STRANE UTVRDE NA BREZULJKU, NEMINOVNO ĆE VAS ODNIJETI RAZMISLANJE U DALEKU PROŠLOST OVOGA GRADIĆA. ZA NJEGA DANAS »SALJIVO« KAZU DA PREDSTAVLJA »SLIJEPO CRILJEVO« ČITAVOGA OVOG KRAJA, ZELECI, VALJDA, NAGLASITI KAKO JE NESTALO NEKADASNJE ZNACAJNE ULOGE KOJU JE SKRADIN KROZ VJEKOVE IMAO.

DA LI JE GROB NINSKOGA U SKRADINU

Skradin je predromanska naselbina, poznat još iz vremena Ilira. U doba rimske imperije bio je to na našoj obali drugi grad po važnosti, iza Solina.

U prvom stoljeću naše ere Skradin je brojio 10.000 stanovnika. Stanovali su u malim drvenim kućicama. Skradinske šume bile su nadaleko poznate. Dolaskom Slavena Skradin je bio porušen. Mnogo kasnije postao je biskupija hrvatskih vladara, a Grgur Ninski spominje se posljednji put upravo u Skradinu. Vjeruje se da bi mu tu morao biti i grob. U izvorno-uzvozna luka. Uvozila se jela i drugi artikli, a izvozila stoka. Godine 1643. Skradin teško strada od potresa. Za vrijeme Austro-Ugarske on je značajno trgovište. No, Skradin je i dalje postepeno gubio na svome značenju. Mnogi su stanovnici iselili. Sele i danas. Sada ih Skradin ima oko tisuću . . .

POSILIJE RATA, KAO SKADAR NA BOJANI

Kako danas živi ta tisuća ljudi u ovome zaista tihom gradiću? Koji su njihovi problemi, njihove preokupacije?

Težnje u poratnom periodu da se Skradin »uzdigne« bile su veoma izrazite. Trebalo se zaista trgnuti iz učmalosti iz perioda između dva rata. Zato su Skradinjani ve 1964. godine počeli s gradnjom »male industrije« — krečane.

Gradili su je do 1949. godine. Tada je otpočela i proizvodnja, ali se ustanovilo da ima čitav niz teškoća u tehnološkom procesu proizvodnje, i zato krečana 1951. godine obustavlja rad. Bivša općina Skradin ponovo pokušava pronaći rješenje. Ono se ukazalo u obliku — ciglane! Rekonstrukciju se postiglo to da se aktivirala postojeća tunska peć (predviđena za krečanu) i da se ona uredi za proizvodnju cigle. Probno pečenje cigle izvršeno je 1958. godine. Slijedeće godine izraden je investicioni program, koji je trebalo da omogućiti daljnju rekonstrukciju i gradnju novih objekata — prvenstveno visoke peći za kreč. Sve rekonstrukcije završene su 1963. godine. S dotadašnjim investicijama bilo je utrošeno, prema grubim procjenama, sveukupno oko 370 milijuna dinara.

Ali su se i u proizvodnji cigle javile teškoće, opet oko tehnološkog procesa! On je, međutim, nakon godinu dana potpuno savladan. U vezi s tim, poduzeće je upravo vapilo za kvalificiranom radnom snagom. I danas, kad ono zapošljava 95 posto radnika (od toga 30 posto žena iz okolnih mjesta), u njegovu sastavu ima samo 10 kvalificiranih! I te kvalifikacije sticale su se »na licu mjesta«.

NIJE SAMO SKRADIN KRIV

Usprkos tome, proizvodnja je rasla. U 1963. godini proizvedeno je 2,5 milijuna komada šupljih opeka, u vrijednosti od blizu 35 milijuna dinara. Godine 1964. proizvodnja je porasla na 4 milijuna komada (vrijednost 83,5 milijuna dinara), dok je za ovu godinu planirano 5,5 milijuna opeka, u ukupnoj vrijednosti od 132 milijuna dinara. Poznato je da su osobni dohodi radnika poduzeća »Pavle Pap-Siljo« dostali niski (prosjeck 15 do 20.000 dinara), no oni se, uz svu rastuću proizvodnju, neće moći povisiti. Gdje leži uzrok?

Prije svega, tvornica još uvijek ne radi punim kapacitetom, koji bi zapošljavao 140 do 150 radnika, jer poduzeće nema energetske baze prema kojoj je i bilo projektirano (rudnik u Dubraviciama!). Kad je poduzeće započelo s proizvodnjom, taj je rudnik zatvoren! Od prijašnjih 3,5 tisuće dinara po toni ugljena, danas poduzeće plaća ugljen iz Raše i Sanskog Mosta po 15.000 do 16.000 dinara za jednu tonu! Uz to, ne može ga se ni dobiti u potrebnim količinama, koje se kreću i do 15 tona dnevno. Zbog nedostatka ugljena, obustavljena je i proizvodnja kreča. Poskupljenje

ugljena, elektroenergije, reprodukcijonog materijala, zatim otplaćivanje kaamta na osnovna sredstva, jako opterećuju fondove. Sve se to odrazilo na osobnim primanjima radnika ciglane i krečane »Pavle Pap-Siljo«.

Samo tržište traži više nego je moguće proizvesti. »Što proizvedemo, to prodamo« — kažu u poduzeću. »Nemamo prigovora na kvalitet . . .«

RUDNIK U DUBRAVICAMA: POSTOJE ZNATNE REZERVE?

Prema postojećoj dokumentaciji, u istočnim predjelima Rudnika postoje naslage mrkog ugljena koje se cijene na oko 600 tisuća tona. Smatra se da bi u predjelu prema Bratiškovcima rezerve mogle iznositi i do milijun tona. Ali je tu još potrebno izvršiti daljnje istraživačke radove. Eksploatacija tih nalazišta bila bi od neprocjenjive koristi za poduzeće u Skradinu.

ZANATSTVO: UGLAVNOM VADENJE PIJESKA . . .

Zanatsko poduzeće »Krk« u Skradinu zapošljava 25 do 30 radnika. Ono ima drvodjelsku radionicu i tri pekare, ali se najviše orijentiralo na vadenje pijeska iz rijeke Krke, podno slapova. Tržišni uvjeti su veoma dobri, ali poduzeće ne raspolaže tehnikom. Stari brodovi i oprema kojima se pijesak vadio još prije 100 godina ne mogu biti uvjet velike proizvodnje, uz još slabu kvalifikaciju strukturu radnika. Vadenje pijeska je naporan i dugotrajan posao. Gotovo u svako doba godine, svakog dana, mogu se vidjeti stari brodovi na mirnoj zelenoj površini rijeke, kako se pomću od mjesta do mjesta i vade pijesak s dna.

NAPREDNA ZADRUGA

Skradinska zadruga, pored one u Bratiškovcima, jedna je od najnaprednijih u šibenskoj komun. Vrijedno je zabilježiti da je ona završila 1964. godinu sa 320 milijuna dinara prometa (najviše poslije rata), iako joj je marža, kako kažu u zadrugi, iznosila svega 8 posto, prema 12 posto koliko je »uobičajeno«.

Glavna briga zadrugara sastoji se sada u poboljšanju snabdjevanja mjesta, naročito u turističkoj sezoni. U tu svrhu zadruga će nabaviti još jedno teretno vozilo, te proizvesti dovoljne količine povrća, kruha i mesa. U velike frižidere zadrugne mesarnice može se pohraniti više od 200 kilograma mesa. Samo promet te mesarnice iznosio je za zadrugu oko 20 milijuna dinara. U toku ljeta zadruga će otvoriti na plaži poseban bife. Gostima u sezoni stoji na raspolaganju ukupno 200 ležaja, što je i te kako povoljno, ako se zna da se turizam u Skradinu jedva provukao »kroz usiuc igle«.

Kad je riječ o turizmu, naravno ne može se mimoći ni pitanje ceste Šibenik — Skradin. O njoj misle svi i žele govoriti svi. U kakvom je stanju ta cesta, postalo je već gotovo poslovično poznato. Možda je baš ona u najvećoj mjeri uzrok onoga shvaćanja — da je Skradin postao »slijeno crljevo« . . . Mnogi zborovi birača u Skradinu i okolnim mjestima pretresali su to pitanje. Računa se da bi već bilo vrijeme da Općina bar u slijedećoj godini ovdje nešto ozbiljnije poduzme, jer bi uredjenje te ceste mnogo pridonijelo razvitku Skradina, i to ne samo u oblasti turizma, iako je naglasak na njemu. Cesta bi, kažu ovdje, donijela veliki rentabilitet i skradinskom ugostiteljstvu. Ne uredi li se ona, na potezu od Tromilje do Skradina, zadruga neće biti dalje u stanju da održava postojeći hotel!

Trenutno zadrugari iz Skradina, njih 475, pripremaju da 28. ožujka izađu na izbore i izaberu jednoga kandidata za vijeće radnih zajednica. Izbori će se održati na 10 birališta OPZ Skradin. Birački spiskovi su gotovi. Čekaju se samo posljednje upute.

Prošlost i perspektive

PROSVJETA I OKO NJE . . .

Razgovor s upraviteljem osnovne škole započeli smo, nekako, sa kino-dvoranom, koja je zatvorena već više mjeseci. To je samo jedan »oblik zabave«, »rudiment« kulturne djelatnosti. Pa ipak ni njega nema.

Skradin se, međutim, malo »trgnu« time što je reaktivirao svoju limenu glazbu. Ona će prirediti koncerte, nastupit će Prvog maja. Općina će dati 200.000 dinara za glazbu.

Petnaest nižih i trinaest viših odjeljenja osnovne škole pohađa nešto manje od 1.000 učenika. Pored Skradina, ovdje spadaju još i sela Dubravice, Sonkovići, Gračac. Broj prosvjetnih radnika nije malen: ima ih 23. Kadrovi, škola stoji možda i iznad prosjeka komune (u višim razredima zastupljeno je 70 posto nastavnika predmetne nastave).

U ovdje imamo ponovljeni slučaj materijalnih teškoća u vezi sa školskim zgradama. Mnoge su veoma dotrajale. Ova u Skradinu stara je blizu 100 godina, a u Dubraviciama i Sonkoviću oko 60 godina. Dio namještaja potječe još iz vremena Austro-Ugarske! U nastavnim sredstvima situacija je još i teža. Stambene su prilike prosvjetnih radnika nezavidne. Za njih nema stanova! Mnogi su u privatnim sobama, koje skupo plaćaju i koje u sezoni moraju napuštati. Ozbiljno je pitanje djela učenika (oko 50 posto u višim razredima) koji pješače dnevno i do 15 kilometara. Pregovori s organima općine, da se osigura prijevoz te djece na relaciji Skradin — Gračac, vođeni su u više navrata. Učenici, međutim, i dalje dolaze pokisli, umorni i iznureni. Izostanaka je mnogo.

Znatna pomoć učenicima koji pješače pružila bi se organiziranjem školske kuhinje, ali to se ne može provesti — jer nema prostorije!

I još jedan podatak o djeci iz udaljenih sela: 20 posto te djece ne pohađa školu!

— »Te podatke nigdje nitko i ne traži« — rekao nam je upravitelj. Tko može da ide tako daleko!

U školi često nema vode. Vodovod je dotrajavao i treba ga popraviti, ali treba — i 300.000 dinara!

Fond za školstvo, smatraju ovdje, velika je nepoznanica. Nikada se ne zna koliko će škola dobiti. To se obično sazna tek na kraju kalendarske godine. Planirati je gotovo nemoguće, zato u tome sistemu treba nešto mijenjati.

Predizborna aktivnost bila je živa. Održano je dosta skupova, iako se ljudi često nemaju gdje sasajati. Sve što postoji jeste mala prostorija čitaonice s televizorom. A kino-dvorana, sa 160 mjesta, stoji zatvorena.

DJECA IZ ZAGREBA . . .

I na kraju, na našem osvrtnu na Skradin, nismo mogli mimoći ni koloniju zagrebačke djece koju su ovdje doveli tragični događaji velike poplave njihova grada. I ovo ovdje je oblik solidarnosti ljudi, i brige zajednice.

U ljetovalištu Crvenog križa općine Trnje iz Zagreba sada je ureden stacionar za djecu postradalih od poplave. U prvo vrijeme ovdje je boravilo 80 djece. Nešto manje od polovine vratilo se roditeljima u Zagreb u nove ili osposobljene domove, ali je zato 34 djeteta dovedeno iz kolonije u Crikvenici. Sada ih ima 57, od 4 do 14 godina. S novom sredinom brzo su se saživjeli, stopili se sa ostalom djecom. Lako ih je pronaći. Bučni su. Pred zgradom ih je uvijek desetak, pomiješanih sa ovim domaćim »ikavcima«. Pohađaju školu i žive po određenom kućnom redu i pod »disciplinom«. No, često od te »discipline« nema ništa! Zagora i nestašuka gdje god se okrenete. Djeca su to! U njihovoj zgradi sve je preuređeno. Kuhinja, prostorije za učenje, igru. Posebna bolnička soba. Spavaonica koje se zagrijava. Kupaonica. I svuda po zidovima slike: od likova iz dječjih priča do filmskih glumaca — svakom prema uzrastu. Za svakog ono »njegovo«! Iako je dnevni raspored rigorozan (ustajanje u 7, zajutak, odlazak o školu, marendica, ručak u 12, popodnevno učenje, opet marendica, večera u 7 i spavanje u 9), ipak ostaje dosta vremena da se djeca pozabave i »sama sobom«, a osobito s omiljenim TV-programima. O svemu se brine 5 odgojateljica. Kad završi školska godina, ponovo će se vratiti na prostrano zagrebačko Trnje, a uspomena na Skradin i na topao prijem svih — bit će im više nego draga . . .

»Skradin živi tiho i povučeno«, može se čuti kako poneko govori. A ipak se čini da nije tako. Prilikom naših susreta u tome mjestu nismo nigdje mogli naići na onu tobožnju »indiferentnost«. Naprotiv, angažiranje, a reklo bi se i polemički dar, izraziti su kod mnogih ljudi drevnoga Skradina.

Joško Celar

Knin

KONFERENCIJA SO KNINSKE OPĆINE

U prisustvu saborskih zastupnika dr Tode Čuruvije i Paška Pačića, te predstavnika CK SOH, Kotarskog komiteta SO i drugih gostiju u Kninu je održana godišnja konferencija omladine kninske općine.

Na konferenciji se raspravljalo o dosadašnjem radu mladih, koji su obuhvaćeni u 80 aktivna, i u aktualnim pitanjima iz života i rada mladića i djevojaka na selu, u radnim organizacijama i školama. Materijalni problemi mladih, oblici ideološko-političkog rada, sudjelovanje u lokalnim radnim akcijama, problematika slobodnog vremena članova SO, to su u izvještaju i diskusiji bile ključne teme.

Na kraju konferencije izabran je novi Općinski komitet SO. Za predsjednika je izabran Čedo Marić, a za sekretara Anđelka Mišić.

BIRAČI OČEKUJE IZBORE S NAJVEĆIM INTERESOM

U subotu 27. i nedjelju 28. ožujka radni ljudi i ostali građani kninske komune izabrat će nove odbornike, više od polovine sadašnjeg sastava Skupštine općine.

U subotu će se u radnim organizacijama obaviti izbori za popunu Vijeća radnih zajednica. Kandidirano je 60 članova iz radnih organizacija, tj. 28 više nego što se bira odbornika, s napomenom da će se u nedjelju nastaviti izbori za izbor odbornika iz grupe poljoprivreda.

OČIMA PEDAGOGA

PRILOG DISKUSIJI O ODGOJU OMLADINE

NEUSPJEH ZABRINJAVA

Već niz godina česti neuspjesi. depresivno i apatija naših učenika prema osnovnim zadacima urgentno nas opominju da mnogošta treba da promijenimo i u čitavom našem odgojnom sistemu. U protivnom i dalje će većinu naših omladinaca »krasiti« epitet zabušanata, »mladih penzionera«, parazita, i sl. A drugačije, čini mi se, i ne može biti kad naša djeca već kod prvog susreta sa radom nastoje što prije savladati vještine »nerada« i lakog probijanja kroz život. Koliko znam ni u jednoj državi sa suvremenom organizacijom školstva nema toliko godišnjeg »otpada« kao kod nas. Jugoslavenski prosjek godišnjeg neuspjeha učenika u srednjim školama iznosi gotovo 20%!! (u SSSR npr. svega 1%!!). Polugodišnji rezultati učenika srednjih škola u našem gradu pokazuju da je više od (50%!!) srednjoškola negativno ocijenjeno! Nije to, na žalost, izuzetan slučaj samo ove godine. Već niz godina imamo takvu situaciju. Odgovorni faktori, ili boje samo dio odgovornih faktora (uglavnom samo nastavnički kolektivni i Savez omladine) nakon sakupljenih podataka redovito raspravljaju o situaciji jedan, dva ili više sati i na kraju donesu zaključke (svake godine iste) a problem se ne samo ne rješava već i godine u godinu povećava. Sve nas to upućuje na studioznije pristupanje analizi spomenutog problema. Nervozna, afekti, uzajamno optuživanje, davnašnja »mučrosti« o potrebi »grižanja stolice«, o aktiviranju »batine« i tome slično više štete nego što koriste uočavanju pravih neuspjeha u učenju.

Svakako da u uzroci mnogostruki, i upravo zato treba početi od početka, od uočavanja i rješavanja onovnog uzroka. O on se nalaze u odnosu prema radu. Nije riječ o radnoj disciplini, već o odgoju ljubavi i poštovanja prema radu uopće, bilo fizičkom ili umnom, bilo da se radi o kopanju ili pak o pisanju domaćih zadaća. Svako biće ako želi da bude sretno zajednici potrebno je da odmalena, od prvog dana razvije pravilan odnos prema radu uopće, da ga cijeni, poštuje i vodi kao najdragocjeniji element života. Bez toga nema sreće u životu i što to znači raditi godinama s ljudima. A kakva je situacija kod nas?! Koliko posto naše djece cijeni rad, kolikima je

rad zanimljiv, kolikima je rad zvor radosti?! Koliko bi posto, recimo, naše muške omladine »bez stida«, iz osjećaja potrebe i poštovanja, uzelo, npr. metlu u ruke i očistilo spavaću sobu?! Dok je kod nas sramota za muškarca da sa pijace donese namirnice, dotle u drugim zemljama, daleko kulturnijim od naše dječak i najbogatnije i najuglednije porodice s ponosom raznosi mlijeko ili pak novine i tako već izrana »zaraduje od hljeba« i upoznaje značaj rada. Kod nas se, međutim, oni omladinci koji svakodnevno više sati uče i rade proglašavaju »bubalicama«, i tome slično, a heroji su oni koji za jednu noć »urlikanja« ili »stankanja« zarade nekoliko »somova«! Čemu se onda čudimo?! Zar tako evidentan neuspjeh učenika i poslovično niski radni efekat u gotovo svim radnim organizacijama treba dočekivati kao iznenađenje?! Kod takve situacije uistinu, drugačije i ne može biti. Borbu za bolji uspjeh uzalud ćemo voditi ako je ne okrenemo direktno na osnove neuspjeha u radu. Treba, dakle, najprije razviti kod mladog čovjeka ljubav i poštovanje prema radu pa odatle startati dalje. Dijete treba da zavoli rad, da u njemu nađe zadovoljstvo i ljepotu. Ako dijete odmah u početku zavoli pojedini nastavni predmet (u čemu odlučujuću ulogu igra premetni nastavnik!), problema s tim predmetom do kraja školovanja neće biti. Naprotiv, ako učenik ne voli pojedini predmet, uzalud će biti i svakodnevni višesatni trud. Nema gorega i težega nego raditi posao koji ne voliš. A većina naših učenika ne voli svoj osnovni posao — učenje. Pristupa mu bez volje, s obojnošću koja ne može završiti pozitivnim rezultatom. Osnovno je, dakle, razviti kod učenika ljubav prema svim predmetima. Jedan od putova jeste i stjecanje ljubavi prema predmetu preko predmetnog nastavnika. Zato mnogi roditelji prave neoprostive greške kada pred učenicima ogovaraju i optužuju nastavnike. Sve kad bi i bilo za to razloga (a nema ga gotovo nikada!) ne bi smjeli u interesu odgaja svoga djeteta to raditi. Jer, zamislite i sami čovjekom koga ne volite. Težeg od toga, čini mi se, nema!

Ivo Livaković, prof.

SLANO I PAPRENO

Vremena se mijenjaju brzo, ljudi nešto sporije. Ali sve to nije toliko važno, jer ne dospijemo mnoge od tih promjena ni da zapazimo. Zajedno sa porastom standarda niču kojekakvi rekordi i običan čovjek izgubi se među njima kao među paragrafima.

Eto, na primjer, Brumelj. Po cijelom se svijetu priča kako mu nema premca u skoku uvis. Nisu ljudi krivi zbog slabe informiranosti. Nisu naprosto čuli za naše trgovce i za naše cijene. Kad domaćica pođe od kuće na pijacu, cijena je jedna, kad stigne, druga, a na povratku kući čuje već priču kako je na pomolu treća. Počelo je krumpirom, pićima, mlijekom i nastavak slijedi, ali temelje je udarila voda. Nakon toga nastala je lančana reakcija. Prve su se uzbunile mliječarice, pa poduzeća koja toče alkoholna pića. »Cistoća« nije reagirala. Uostalom nema ni razloga. Ulice se ionako ne peru, a javnog kupatila nema već 4 godine. Zbog svega toga pomalo, trgovačka će poduzeća zapošljavati nove radnike. Trebat će, naime, netko brisati stare i ispisivati nove cijene. Sadašnji personal nedovoljan je, iako desnom briše s lijevom piše.

I tako, dok svemu i svačemu cijene rastu, kontrolirano i nekontrolirano, ima jedan artikl kome cijena stalno opada. Evo primjera:

»Ove su godine natječaji pokazali da u naš grad zbog vrlo slabih primanja dolaze samo oni koji nisu uspjeli zbog svojih kvaliteta da nađu mjesto drugdje, a razlike se u primanju kreću od 10—20 hiljada dinara.«

Ta je rečenica izvađena iz materijala za raspravu o stanju i problemima školstva na području općine Šibenik. A kako samo lijepo zvuči! Toliko je milozvučna da se čovjek raznježi od neke čudesne topline pa mu dođe da usklikne: »E, drugovi, evala vam na takvoj samokritičnosti i, naravno, pismenosti . . .«

SRIJEDOM U SEDAM

Javna tribina Radničkog sveučilišta
 Srijeda, 24. III SILVIJE STRAHIMIR KRANJCEVIĆ — COVJEK I PJEŠNIK. Predavač: prof. Ivo Brešan.
 Srijeda, 31. III AKTUELNI PROBLEMI MEDUNARODNIH ODNOSA. Predavač: dr. Miljenko Protega, republički sekretar za pravosudne poslove.
 Dvorana DIT-a. Početak u 19 sati.

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: američki film — ANA KARENJINA — (do 28. III)
 talijanski film — RIMSKE DJEVICE — (29—30. III)
 »20. APRILA«: premijera američkog filma — AMERIKA, AMERIKA — (do 26. III)
 premijera američkog filma — DVIJE SEDMICE U DRUGOM GRADU — (27—29. III)
 »SIBENIK«: premijera francuskog filma — GROF MONTE KRISTO — I DIO (do 28. III)
 američki film — DOGODILO SE JEDNE NOĆI — (29—30. III)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 26. III — II narodna — Ulica bratstva i jedinstva.
 Od 27. III do 2. IV — I narodna — Ulica Božidara Petranovića.

MATIČNI URED

RODENI

Miroslav, Svetina i Tonke Bačelić; Branimir, Dušana i Marije Jovanović; Zvonko, Andrije i Kate Brajković; Linda, Branika i Mirjane Braer; Marija, Gnjatija i Kate Skočić; Zvonko, Ivana i Tomice Junaković; Dragan, Ivana i Tomice Junaković; Dragan, Ratka i Mande Krička; Leo, Sime i Milene Gović; Goran, Spire i Stane Zorčić; Denis, sin Ive i Mirjane Vlahov; Emil, Milana i Cvite Veldić; Ivica, Milana i Cvite Veldić; Neven, Mile i Slavke Protega; Darija, Slavka i Ane Perković; Davor, Dragutina i Rajne Barić; Vesela, Josipa i Mare Kur'an; Mirjana, Jure i Mileve Bura; Josip, Tone i Petković i Zeljko, Mate i Marije Mrčela.

VJENCANI

Mičo Cvijetić, liječnik, Anemari Benović, arh. tehničar; Marko Mrčela, pom. šofera, Jela Mišura, radnik; Spiro Seper, službenik, Matija Mihčić, službenik; Dean Stamenov, inženjer, Vesna Čić, ekonomista; Milan Anić, podoficir JRM, Ratimira Grubelić, trg. pomoćnik i Ivan Abramović, željezničar, Milka Superba, domaćica.

UMRLI

Smiljana Bursać, stara 70 godina; Mate Arambašić, star 58 godina; Simić Markulin r. Paru, stara 67. godina i Nikola Staničić pok. Frane, star 66 godina.

MALI OGLASNIK

»Dana 23. III 1965. izgubljen je zlatni prsten sa inicijalima BJ, na putu Šibenik — Mandallina. Moli se poštenu nalaznik da se javi u redakciji lista. Nagradu će dobiti po vlastitoj želji.

Upravni odbor Pedagoške akademije u Šibeniku na osnovu člana 76. Zakona o visokoškolskom obrazovanju

raspisuje

Natječaj

za jednog ili dva honorarna

NASTAVNIKA ZA PREDVOJNIČKU OBUKU U PEDAGOŠKOJ AKADEMIJI U ŠIBENIKU

Prvenstveno pravo natječaja imaju lica koja ispunjavaju sljedeće uvjete:

1. da je penzionirani oficir JNA;
  2. da ima višu stručnu spremu (odgovarajuću pješačijsku oficirsku školu);
  3. da ima radni staž najmanje 5 godina u svojstvu predavača i da je od toga najmanje 2 godine proveo u visokoškolskim ustanovama.
- Prijave, taksirane sa 50 dinara taksenih maraka, sa opširnom biografijom i dokumentacijom po traženim uvjetima dostaviti Pedagoškoj akademiji u Šibeniku. Rok natječaja je mjesec dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Upravni odbor Pedagoške akademije u Šibeniku

Šibenik - Slavonija 0:0

Za lošu igru kriv i sudac

Stadion »Rade Končara«. Gledalaca 1.500. Sudac Tomljenović iz Rijeke.

»Šibenik«: Sirković, Grgić, Friganović, Zepina, Miljević, Stošić, Zivković (Marinić), Orošnjak, Stanišić, Relić, Peraso-
 vić.

»Slavonija«: Kadović, Rukavina, Ham, Gučmirtl, Čulin, Piljaš, Karapandža, Bijelić, Đorđić, Kasač, Smiljančić.

U prvih dvadesetak minuta obje ekipe predvele su dosta dobru igru, no domaći su ipak bili aktivniji i u nekoliko navrata opasno su ugrozili protivnička vrata. U naizmjeničnim napadima i gosti su u dva-tri navrata preko desne strane pokušali iznenaditi domaću obranu, ali u tome nisu uspjeli. U drugoj polovini I poluvremena, nakon jednog napada, Orošnjak je lijepo poslucio Stanišića, koji je glavom šutirao u donji lijevi kut, ali je lopta otišla kraj vratnice u aut. Tri minuta kasnije sličnu priliku imao je Peraso-
 vić, koji ovoga puta s desne strane nije uspio pogoditi cilj.

Gosti se potom oslobađaju pritiska i u 30. minuti Smiljančić je šutirao preko gola. U protunapadu »Šibenik« je imao još dvije šanse koje su ostale neiskorištene. U 33. minuti »Slavonija« je mogla doći prva u vodstvo. Kasač je iz povoljne pozicije šutirao, ali je Sirković izvandredno obranio. U 37. minuti ponovo slijedeći oštar napad domaće ekipe i netko je od gostujućih igrača pokušao loptu vratiti svome vrataru. Ovaj, međutim, nije uspio uhvatiti loptu koja je, na njegovu sreću, otišla u gol-aut. Minutu kasnije Gučmirtl je spasio siguran zgoditak. On je sa same gol-linije izbacio loptu u polje. Dvije minute prije kraja prvog poluvremena gosti izvode korner i kada je Sirković pokušao inter-
 venirati, Karapandža ga je udario nogom. Na terenu dolazi do kraće gužve, pošto sudac nije donio nikakvu odluku.

»Šibenik« je u nastavku imao više od igre, ali zato i manje prilika za golove, jer je u napadu redovito nailazio na gustu

obranu gostiju. U 47. minuti Marinić je iz trka pogodio mrežu, i to baš u času kada je pomoćni sudac mahao zastavicom reklamirajući ofsajd. Glavni sudac je dosudio zgoditak, ali ga je poništio na intervenciju gostiju. Naime, sudac Tomljenović se konsultirao s pomoćnim sudcem i nakon toga donio odluku da se poništi zgoditak. Posljednje minute protekle su u nervoznoj i rastrganoj igri domaćina. Takva igra konvenirala je gostima, koji su na kraju bili zadovoljniji što su iz Šibenika ponijeli jedan bod.

U gostujućoj ekipi istakli su se lijevi branič Ham, Gučmirtl i Đorđić.

Kod »Šibenika« su zaslužili bolju ocjenu Sirković, Miljević i Grgić.

Sudac Tomljenović nije u cijelosti obavio svoj zadatak. Pogriješio je kad je u 45. minuti poništio ve dosuđeni zgoditak koji su domaći postigli preko Marinića, a imao je dosta drugih grešaka.

TRLAJA TRENIRA BEZ TRENERA

trenutno sam bez čamca za trening. Mislim da nije pametno da za trening upotrebljavam čamac u kojem veslam na regatama.

Šta očekujete od ovogodišnje sezone?

— Prije svega, to je pitanje o kojem je zasad teško govoriti. Međutim, ako želite, ja ću vam kazati. Moja najveća želja je da se za ovogodišnju sezonu što bolje pripremam i da veslam prugu od 2000 metara ispod sedam minuta, što bi svakako bio solidan rezultat i nada da bih na ovogodišnjem evropskom šampionatu postigao bolji plasman.

Na kraju našeg razgovora Trlaja nas je zamolio da napišemo — da bi on za trenera želio da dobije Vinka Supu, njegovog prvog trenera, koji ga je naučio kako se vesla, trenera koji je najviše zaslužan za njegove uspjehe. »Jer da nije bilo njega«, kaže Trlaja, »ja danas više ne bih veslao«.

Naš rastanak bio je srdačan uz lijepe želje da Damir na ovogodišnjim veslačkim regatama postigne dobre rezultate.

Šta mislite sada?

— Nastaviti i dalje s treningom, kako kondicionim, tako i s radom na vodi. Još uvijek radim pod stručnim nadzorom saveznog trenera Petra Klavore. Međutim, Klavora se nalazi na Bledu, a ja se, za nesreću, nalazim u Šibeniku.

Zar nemate trenera u klubu?

— Nemam. Zaista je neshvatljivo. U klubu postoje dva trenera, međutim, sa mnom ne radi ni jedan. Mislim da bi uprava »Krke« tome trebala povetiti malo više pažnje, tj. da i ja u najskorije vrijeme dobijem jednog trenera.

Imate li još kakvih problema?

— Ima. Prije izvjesnog vremena u Domu su mi razbili čamac u kojem sam trenirao i

Omladinska reprezentacija Splitske „Gimnazijalac“ 105 : 56

U okviru priprema »Gimnazijalca« za takmičenje u južnoj regiji Hrvatske lige, u nedjelju se u dvorani »Partizana« odvijala vrlo zanimljiva borba između neiskusne ekipe domaćina i omladinske reprezentacije Splitske. Do polovine prvog poluvremena Gimnazijalac je velikim zalaganjem uspijevao održati korak sa inače nadmoćnijim protivnikom, pa je čak i vodio do rezultata 13:11. Međutim, iskusniji i fizički daleko superiorniji Splitsani završili su poluvrijeme sa 11 poena u svoju korist, što je bio sasvim povoljan rezultat za domaćina, ako se zna da su četvorica Splitsana omladinsku reprezentativcu Hrvatske, a Orlandini i Tvrdić članovi državne omladinske reprezentacije. Impresionirani i tehničkom i fizičkom superiornošću protivnika, koji i u jugoslavenskim razmjerima predstavlja dokazani kvalitet, u nastavku su mladi igrači Gimnazijalca teško se suprotstavljali Splitsanima i poslije godinu dana doživjeli prvi osjetan poraz. Dobio se utisak da su domaćini toga zanimljivog susreta sagorjeli u želji da učine više nego što su objektivno bili posobni. Ipak je s malo više sreće, a naročito smirenosti i iskustva, rezultat mogao biti daleko povoljniji za njih.

Najbolji kod gostiju bili su i najbolji strijelci utakmice: Orlandini 33, Grašo 20, Depolo 27 i Tvrdić 19. Još su igrali Letina 2, Lalić 2 i Čurlin 2.

Kod »Gimnazijalca« se osjećalo pomanjkanje iskustva zbog

neigranja s jačim ekipama potpuna inferiornost u odnosu na visinu i fizičku snagu. I pored ubjedljivog poraza, ta mlada ekipa pokazala je brzu i dopadljivu igru, te je, sasvim sigurno da su na dobrom putu da postignu znatno veći kvalitet.

Od igrača se nijedan ne bi mogao istaci, jer su svi dali onoliko koliko su u datom trenutku znali i mogli. Za »Gimnazijalac« su igrali: Travica, Klisović 16, Zlatoper 11, Sumić 2, Gulin 4, Milaković, Milić 13, Luštica 9, Škarica i Cobanov 2.

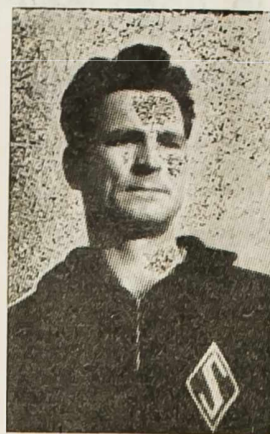
Sudili su dobro Bukić B. (Šibenik) i Škaro R. (Split.)

PRIJATELJSKA RAGBI-UTAKMICA

NADA — MLADOST

U nedjelju će se u okviru proslave 20-godišnjice osnivanja prvoga fiskulturnog odbora Hrvatske odigrati prijateljska ragbi-utakmica između prošlogodišnjeg prvaka države »Nade« iz Splitske i višegodišnjeg prvaka Jugoslavije »Mladosti« iz Zagreba. Ljubiteljima ragbi-sporta prvi put se pruža prilika da na stadion »Rade Končara« vide naše dvije renomirane momčadi.

Kako smo obaviješteni iz Odbora za proslavu, ta će se utakmica igrati kao predigra prvenstvene utakmice 20. kola Druge savezne lige »Šibenik« — »Borac«.

Razgovor pred nedjeljnu utakmicu

„Borac“ dobra momčad

smo također oštećeni, i ja zaista ne znam šta se to događa s našim sudijama.

Koga se najviše bojite u momčadi »Borca«?

— Znače, »Borac« ima dosta mladu navalu, koja zna zaigrati, a koja zna i podbaciti. Mislim da su Spasojević i Jusić najopasniji.

Sav znojjan, jedan od najboljih igrača prošlonedjeljne utakmice, Boško Miljević, rekao nam je:

— Nadam se da ćemo zaigrati bolje i da ćemo osvojiti dva boda. »Borac« je dosta tvrda

U utorak poslije podne posjetili smo trening nogometaša »Šibenika« koji se pripremaju za nedjeljnu utakmicu s banjalučkim »Borcem«. Na treningu se nalaze svi igrači osim Friganovića i Stošića, koji su lakše povređeni, ali će ipak u nedjelju nastupiti. Poslije duže pauze na trening su došli Letica i Supe i trener Luštica će moći da na njih računava za koji tjedan.

Pred važnu nedjeljnu utakmicu za naše čitaoce govore Zepina, Miljević i Stošić, to jest kompletna half-linija. Promatrajući uz aut-liniju trening svojih kolega, Petar Stošić nam je rekao:

— Banjalučani su dobra momčad. Pa baš zbog toga mi u nedjelju moramo igrati za dva bo-

momčad, u čijim redovima ima nekoliko dobrih nogometaša, zato svi mi igrači moramo igrati svih devedeset minuta.

Tko vam je najneugodniji u timu »Borca«?

— Da vam iskreno kažem, centarfora dobro ne poznajem, ali vjerujem da slabih nema u timu.

Desni pomoglač Roko Zepina bio je dosta kratak, i evo što je rekao:

— Trebalo bi jednom da zaigramo i da dokažemo da smo ipak dobra ekipa. U nedjelju poslije podne imat ćemo dva boda više.

Dalmatinska rukometna regija

Metalac - Partizan (D. Rat) 31 : 13

Igralište III osnovne škole. Gledalaca oko 500. Sudac Černe (Zadar).

Metalac: Sarlah, Korač 7, Bašić 6, Bolanča, Antunac 9, Mamuzić 1, Peniša 4, Junaković 2, Vlahov 1, Nikolić 1 i Cosić.

Partizan: Popović, Petrina 7, Lazić, Beslić, Navor 1, Gruica 5, Stržiš, Zilić, Nejasni i Lazić. Prošlogodišnji prvak Dalmatinske rukometne regije u nedjelju je u Šibeniku doživio pravu katastrofu. Porazen je sa 18 golova razlike u igri sa drugim šibenskim predstavnikom »Metalac« Dani Antuncu predao je predstavnik društva dar zbog toga što je Antunac odigrao posljednju utakmicu pred odlazak na odsluženje vojnog roka.

U prvom poluvremenu igra je bila slaba i neinteresantna. Domaći su vrlo lako postizali golove, dok su gosti dosta riješili. Nešto ljepša igra bila je u drugom poluvremenu. Gosti su se nešto oslobodili pritiska, ali ipak domaći se nisu predali.

Najbolji igrači utakmice bili su Korač i Antunac.

Sudac Černe sudio je dosta loše.

Prije početka utakmice jednom od najboljih igrača »Metalca« Dani Antuncu predao je predstavnik društva dar zbog toga što je Antunac odigrao posljednju utakmicu pred odlazak na odsluženje vojnog roka.

Omladinski kup Hrvatske

„Šibenik“ putuje u nedjelju u Suboticu

Stadion »Rade Končara«. Vrijeme odlično, a teren slab za igru. Gledalaca oko 1.000. Strijelci: Bakmaz u 8. i Lemešić u 30. minuti za »Šibenik«, a Skroza (autogol) u 74. minuti za »Rudar«. Sudac Madir iz Splitske.

Šibenik: Stošić, Skroza, Šuperba, Marov (Gojanović), Grubišić, Mrvića, Lemešić, Lovrić, Vulinović, Bakmaz i Lakoš.

Rudar: Ružić, J. Golja, Palisba, Mohorović, Perišić, Miletić, Huskić, Tenčić, Barkić, I. Golja i Benković.

U revanš-susretu za Omladinski kup Hrvatske omladinci »Šibenika«, u predigri utakmice »Šibenik« — »Slavonija« pobijedili su omladince »Rudara« iz Labina sa 2:1 (2:0). Tom pobjedom »Šibenik« se plasirao za završne borbe Omladinskog kupa Jugoslavije. Prema ždrijebu koji je prošlih dana izvršen u Nogometnom savezu Jugoslavije, »Šibenik« igra u nedjelju u

Subotici protiv »Spartaka«.

U prvom dijelu Šibenčani su imali nešto više od igre i zasluženno su vodili sa 2:0. Međutim, gosti su također imali nekoliko zrelih šansi, koje navala nije znala iskoristiti. Najzreliju šansu imao je Benković u 22. minuti kada je izbio sam pred vrata »Šibenika«. Umjesto da postigne izjednačenje, on je tukao pokraj gola u aut.

U nastavku gosti su u više navrata opasno ugrozili vrata »Šibenika«. Ono što nije pošlo za rukom navali »Rudara« pošlo je braniču domaćih Skrozi. Naime, 6. minuta prije kraja Skroza je nabačenu loptu iz kornera nespretno zahvatio i lopta je porred nemoćnog Stošića odsjela u mreži.

Najbolji igrači susreta bili su Grubišić i Bakmaz kod »Šibenika«, a Mohorović kod »Rudara«. Madir je dosta dobro vodio ovu utakmicu.